

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

Otuz sekizinci Birleşim

5 . II . 1954 Cuma

İçindekiler

	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	72
2. — Havale edilen kâğıtlar	72
3. — Yoklama	73, 99
4. — Görüşülen işler	74
1. — Rize Mebusu İzzet Akçal ve 27 arkadaşının, Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla değişen 2 nci maddesinin son fıkrasının tefsiri hakkında tavriri ve Adalet Komisyonu raporu (4/375)	74:102

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Gündemde mevcut kanun lâyiha ve tekliflerinin diğer maddelerden önce görüşülmesi hakkındaki önerge kabul edildi.

Orman kanunu lâyihasının 15 nci maddesi üzerindeki görüşmelere devam olundu.

5 . 2 . 1954 Cuma günü saat 15 te toplanıl-

mak üzere Birleşime son verildi.

Reisveki
Samsun Mebusu
Tevfik İleri

Kâtip
Kayseri Mebusu
İbrahim Kirazoğlu

Kâtip
Çanakkale Mebusu
Ömer Mart

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Lâyhalar

1. — 1952 Bütçe yılı Hesabı Katî Kanunu lâyihası (1/751) (Sayıştay Komisyonuna)

2. — 1953 yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası (1/754) (Bütçe Komisyonuna)

3. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması Âkid Taraflarından bâzıların ile Japonya arasındaki ticari münasebetleri düzenleyen beyannamenin tasdıkı hakkında kanun lâyihası (1/752) (Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Bütçe komisyonlarına)

4. — Karayolları Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/2) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası (1/755) (Bütçe Komisyonuna)

5. — Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Umum Müdürlüğünün 1951 Bütçe yılı Hesabı Katî Kanunu lâyihası (1/753) (Sayıştay Komisyonuna)

Teklifler

6. — Kars Mebusu Tezer Taşkiran ve Rize Mebusu İzzet Akçal'ın, Erzurum'lu Karafatmaya vatani hizmet tertibinden aylık bağlanması hakkında kanun teklifi (2/605) (Maliye ve Bütçe komisyonlarına)

7. — Niğde Mebusu Halil Nuri Yurdakul'un, Millî Eğitim Vekâleti Merkez Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine ve mezkûr kanunun bâza maddelerini değiştiren 2773 sayılı Kanunun 1 nci, 5 nci ve 8 nci maddelerinde değişiklik yapılmasına dair 3225 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/606) Millî Eğitim ve Bütçe komisyonlarına)

Raporlar

8. — İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanununun 4348 sayılı Kanunla değiştirilmiş bulunan 5 nci maddesinin tadili hakkında kanun lâyihası ve Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu (1/586) (Gündeme)

9. — İzmir Mebusu Mehmet Aldemir ve Kütahya Mebusu İhsan Şerif Özgen'in, 4808 sayılı Kanunun değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Bütçe Komisyonu raporu (2/600) (Gündeme)

10. — Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Kırallığı ve Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyeti arasında münakit Dostluk ve İş Birliği Anlaşmasına ek Anlaşmanın tasdikına dair kanun lâyihası ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/737) (Gündeme)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,05

REİS — Reisvekili Tevfik İleri

KATIPLER : Sedat Baran (Çorum), Ali Ocak (Gaziantep)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız.

(Erzurum mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Çoğunluğumuz vardır, Birleşimi açıyorum.

Gündem hakkında takrirler vardır, okuyoruz.

5. II. 1954

Yüksek Reisliğe

Bugünkü gündemde mevcut kanun lâyiha ve tekliflerinin sorularla diğer işlerden evvel görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Rize Mebusu

Osman Kavrakoğlu

YUSUF KARSLIOĞLU (Yozgad) — Söz istiyorum, usul hakkında.

REİS — Buyurun.

YUSUF KARSLIOĞLU (Yozgad) — Arkadaşlar; gündemdeki işlerin hepsinden Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin yorumlanması işinin daha ehemmiyetli olduğuna ve bir an bile tühiri caiz olmıyan işlerden bulunduğuna müsaadenizle tekrar temas ediyorum:

Arkadaşlar; bu iş tasavvurun fevkinda bir ehemmiyeti haizdir. O derecede ki, bu halledilmeden hiçbir şeye bakılmamak icabeder. Çünkü bu madde makabline teşmil edilemez, denince -ki makabline teşmil edilemeyeceği iki kere iki dört eder kabildendir - birçok insanlar ceza evlerinden çıkacak ve hürriyetlerine kavuşacaktır. Altı aydan beri nahak yere ceza evlerinde yatan adamlar vardır. Bunlar, taş veya ağaç değil, adamdır.

Arkadaşlar; böyle birçok insanlar mahpus ve hürriyetlerinden mahrum tutulurken senelerden beri durdurulan orman kanunu tasarısı müzakere edilir mi? 13 ncü maddenin tefsir

işini bir celsede halledilir. Orman Kanunu bir, iki gün daha tehir edilse ne olur?

Adalet Komisyonu 13 ncü maddenin öncelikle, ivedilikle ve hattâ tercihan görüşülmesini teklif etti, Meclis kabul etti ve 22.I.1954 Cuma Birleşiminde görüşülmesine de başlandı, vaktin geçikmiş olduğu sebep gösterilerek 25.I.1954 Pazartesi gününe kaldı. Tehir edilmemesi ve ıntacedilmesi icabederdi.

Arkadaşlar, her kesin bir görüşü, bir kanaati vardır. Benim kanaatime göre çok büyük veballe karşı karşıyayız. Onun için her defasında reddedileceğini bilsem bile her Birleşim gününde bu meselenin öne alınıp görüşülmesini talebedeceğim. Bunu bir viedan borcu biliyorum.

Çok üzüldüğüm bir hususu da arz etmekten kendimi menedemiyeceğim. İki gün evvel bir arkadaş dedi ki, 13 ncü maddenin makabline teşmil edilmemesini isteyenlerin ceza evlerinde müvekkileri, adamları varmış, siz de o meydana imişsiniz. Yazıklar olsun böyle yalanları çıkaranlara, Acaba bununla Meclisi tesir altında mı bırakmak istiyorlar? Benim müvekkilim de yok, adamım da yok. Bu bir hukuk işidir, kanun işidir, adalet işidir. Buna hiçbir his karışamaz ve karışmamalıdır.

Arkadaşlar; 13 ncü maddenin makabline teşmili yüzünden ceza evlerinden çıkmaları ve hürriyetlerine kavuşmaları icabeden birçok insanlar hapis halindedir, yaptığımız kanunların hükümleri yerine getirilmiyor diye Meclise intikal eden bir meselenin intaç edilmiyerek tühiri her halde çok acıklı bir hal olsa gerek.

Yüksek Meclisten istirham ederim, bugün bu mesele halledilsin. Geçen gün karışıklığa gitti. Yine ortada iki önerge vardır. Birisi kanunların önce görüşülmesine aittir. Evvelâ

bu reye konacak. Bunun kabul edilmemesini ve ondan sonra benim önergem konacak, onun kabul buyurulmasını rica ederim. Derin saygılarımla.

REİS — Önergeyi okutuyorum.

5. II. 1954

Yüksek Meclis Başkanlığına

Arz eylediğim sebeplerden dolayı gündemin yeğlikle görüşülmesine karar verilen işler sü-tunundaki Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin tefsir işinin bütün maddelerden önce görüşül-mesini arz ve teklif ederim. Saygılarımla.

Yozgad Mebusu
Yusuf Karshoğlu

REİS — İki tavriri de okuttum. Aykırı olan teklif, kanunların önce görüşülmesine ait olan tekliftir. Evvelki teklifi reylerinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Müsaade buyurum sayacağız efendim.

Kanunların önce görüşülmesine ait olan tek-lifi reylerinize arz ettim. Bu teklifi kabul et-miyenler, yani kanunların önce görüşülmesini istemiyenler işaret etsinler...

AHMET VEZİROĞLU (Afyon Karahisar)
Öbür tavriri reye konması lâzımdı.

REİS — Kanunların önce görüşülmesine ait tavriri kabul edilmemiştir.

Şimdi ikinci tavriri, yani Ceza Kanununa mütaallik tefsire ait tavriri her şeye takdimen görüşülmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, bu mevzuda fikrimi beyan etmiş olmam hasebiyle İktüzük gereğince Riyaset Ma-kamında oturmamam icap etmektedir. Bina-enaleyh yerimi arkadaşma terketmeye mecbu-rum. Bu sebeple Birleşime on dakika ara veri-yorum.

Kapanma saati : 15,10

İKİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,20

REİS — Reisvekili Fikri Apaydın

KÂTIPLER : Sedat Baran (Çorum), (Ali Ocak (Gazianteb).

REİS — Oturumu açıyorum. İttihaz buyur-duğunuz karar gereğince Ceza Kanununun tef-

siri hakkındaki tavriri ait raporun müzakere-sine geçiyoruz.

4. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Rize Mebusu İzzet Akçal ve 27 arka-daşının, Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Ka-nunla değişen 2 nci maddesinin son fıkrasının tefsiri hakkında tavriri ve Adalet Komisyonu ra-poru (4/375)

REİS — Evvelce bu mevzuda söz alan arka-daşların isimleri yazılmıştı. Buna nazaran söz, Komisyon Sözcüsü Şemi Ergin'indir.

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ŞEMİ ERGİN (Manisa) — Muhterem arkadaşlarım, Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla değişen 13 ncü maddesi, Adalet Vekâleti tarafından

yapılan bir tamim ile icra edilen tatbikatta, ma-kable teşmil edilmiş bulunmaktadır. Halbuki Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesinin sarahati karşısında ağırlaştırıcı hükümleri ihtiva eden muaddel 13 ncü maddenin makable teşmil edilme-mesi icabettiği ve bu sebeple maddenin tefsiri ci-hetine gidilmesi ifade edilmiş bulunmaktadır. İz-zet Akçal arkadaşımızın bu husustaki tefsir tale-binin reddine mütedair Adalet Komisyonu rapo-runun geçen celsedeki müzakeresi sırasında bir-çok hukukçu arkadaşlarımız lehte ve aleyhte cid-den küğümsenmiyecek değerde mütalâalarda bu-lundular. Her iki tezi de müdafaa eden arkadaş-

larımız tezlerinin doğruluğunu beyan sadedinde kendi görüşlerine ilâveten memleketimiz hukukçularının ve beynelmîlel hukukçuların mütalâalarını ifade ettiler.

Şimdi bendeniz tefsir talebini reddeden Adalet Komisyonunun sözcüsü sıfatıyla geçen celsede müdafaaya çalıştığım tez hakkında, raporumuzun aleyhinde, tefsir talebinin lehinde konuşan arkadaşlarımızın mütalâalarını da tetkik ettikten sonra, raporumuzun müdafaası hususunda birkaç dakika tetkik için müsamahanızı rica edeceğim.

Türk Ceza Kanununun ikinci maddesinin son fıkrasında (bir cürüm veya kabahatin işlendiği zamanın kanunu ile sonradan neşrolunan kanun hükümleri birbirinden farklı ise failin lehine olan kanun tatbik ve infaz olunur.) Jenilmektedir. Bu fıkradaki infaz tâbiri lehte ve aleyhte konuşan arkadaşlarımızın her birinin müdafaası mesnedi olmuştur. Tefsir talebinin lehinde bulunan arkadaşlarımız :

İnfazın mutlak olduğu ve binenaleyh 13 nü madde hükmü de cezanın infazına mütaallik bulunmasına göre tadilen ağırlaştırıcı hüküm ifade eden 13 nü maddenin makale teşmil edilemeyeceğini mütalâa eylemektedirler.

Bu tezin doğru olup olmadığını anlıyabilmek için 2 nei maddenin mehzâı bulunan İtalyan kanunundaki metni tetkik edersek görürüz ki, İtalyan metninde yalnız tatbik kelimesi vardır. İnfaz kelimesi yoktur.

Maddede infaz kelimesi olmaması halinde sonradan neşrolunan kanun hükümlerinin daha hafif olması halinde ancak hüküm verilinceye kadar nazarı itibara alınabileceği ve «tatbik» kelimesinden kanun metninin bir cürüm işliyen faile hâkim tarafından kanunen o fiil için muayyen cezanın tatbik edilmesi yani hüküm verilmesi şeklinde dahi mütalâa edilebildiğinden cezası mahkemece karara bağlanmış ve kesbi katiye etmiş kimseler hakkında dahi suçlu lehine olan muahhar kanunun tatbik edilebilmesi için madde, mevzuatımız arasına alınırken bu tereddüdü izale etmek için tatbik kelimesinin yanına bir de infaz kelimesi ilâve edilmiş bulunmaktadır.

Burada tatbikın, kanunen bir fiil için taayyün eden cezanın hâkim tarafından hükmolunması;

İnfaz ise, hükmolunan cezanın aynı müddet ile çektirilmesi yolunda mütalâa edilmesi 2 nei maddenin ruh ve maksadına en uygun mütalâa olur, kanaatindeyiz.

Burada esas, hükümlünün, suç işliyen kimsenin o fiil için kanunen muayyen olan ve mahkemece tahfif veya teşdit sebepleri nazarı itibara alınarak verilen cezanın tamamının çekilmesidir. Ancak, bir ıslah müessesesi olan ceza evlerinde mahkûmlar işledikleri cürmün ağırlığı nispetinde ve dört devrede cezalarını çekmektedirler. Bunun içerisinde mahkûmun geceli gündüzlü bir hücrede yapayalnız işlediği fiilin viedanında yarattığı reaksiyon ile başbaşa kalıp kendi kendisine bunun viedani muhasebesini yapacağı birinci devre ile serbest bırakılmasına yakın makûmun serbest hayata intikalini sağlayacak dördüncü devre ve muadil şeklimize göre üçüncü devreden ibaret kısımlar vardır. Burada mahkûmun hüsnühali ve salâh bulması nispetlerinde 13 nü maddede mahkûmun lehine üç günün dört gün sayılacağı ve bir günün iki gün sayılacağı devreler de bulunmaktadır.

13 nü madde işlediği suçtan dolayı hürriyetinin tahdit edilmesiyle intibaha gelen ve cemiyete faydalı bir unsur haline gelerek ıslahıhal eden kimselerin diğerlerinden daha çabuk cemiyet içerisine, serbest hayata karışabilmelerini temin bakımından infaz içerisinde yer alan usulî bir hükümden ibaret bulunmaktadır.

13 nü madde infazın bizatihi kendisidir. Eğer usulî hükümlerden olsa idi Türk Ceza Kanununda değil, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda yer alması icabederdi, diyen arkadaşlarımıza infazın usulüne ait bir hüküm olmakla beraber Türk Ceza Kanununun içerisinde yer almış bulunan 12 nei maddeyi gösterebiliriz.

12 nei maddede, idam cezasının infaz edileceği, idam cezasının mahkûmun mensup olduğu din ve mezhebin hususi günlerinde icra olunmayacağı, mahkûmlar birkaç kişi ise birinin karşısında asılmayacağı, gebe kadınların doğumdan sonra asılacağı ve ana, baba katillerinin idam mahalline nasıl getirileceği etraflı bir şekilde izah edilmiş bulunmaktadır.

Görülüyor ki, Ceza Kanunumuzun içerisinde ayrı bir infaz kanunumuz olmadığından usu-

le mütâallik bâzı maddeler yer almış bulunmaktadır.

Şu halde; 13 ncü madde usule mütâallik bir madde olsaydı Türk Ceza Kanununun içerisinde yer almazdı yolundaki mütâlâaların bir mesnedi hukukisi bulunmaması icabeder.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, ceza hukuku bakımından fert ile cemiyet arasında mevcudiyetini kabul ettiğimiz içtimai mukavelemin neden ibaret olduğu üzerinde de bir nebze cık duralım.

Fert ile cemiyet arasında kabul edilen içtimai mukavele yalnız ve yalnız fert tarafından işlenen suç için suçun işlendiği zamanın kanununda yazılı bulunan ceza müddetidir.

Fert bilir ki, bir insanı öldürdüğü zaman Türk ceza Kanununun 448 nci maddesinde bu fiil için 18 senelik bir ceza kabul edilmiştir ve 18 seneye mahkûm olacaktır. Binaenaleyh suçu işledikten sonra katil cezasının 18 sene-den 24 seneye çıkarılması halinde 24 senelik cezanın suçluya tatbikına imkân yoktur.

Çünkü, suçun vukuu ânındaki içtimai mukavelede yani Ceza Kanununda cemiyet tarafından kabul ve cemiyet efkârına arz ve ilân edilen metinde 18 senelik müddet yazılı bulunmaktadır. Bu 18 senelik müddetin 15 seneye inmesi halinde de suçlu için âkîd taraftan birinin yani cemiyetin, bünyenin hal ve şeraitine göre ve cemiyet menfaatleri nazarı itibara alınarak karşı tarafça âdemikabulüne imkân olmayan bir lûtuף ve atıfet şeklinde ittıbaı mecburi bir sonuç husule getirir, ikinci madde muvacehesinde.

Bunun haricinde 13 ncü madde ile infaz sırasında ceza evlerinin hususiyetleri bakımından yapacağı istifade hiçbir suretle suçlu lehine katî bir hüküm ifade etmez. Çünkü 13 ncü maddede yazılı devrelerden birisinden diğeri birine geçerken ceza evinde hüsnühalinin tesbit edilmiş olması ve iş esası üzerine müesses ceza evlerinde çalışabilecek bir bünyeye sahip olmasının Adalet Vekâletince hazırlanan ceza ve tevkif evleri nizamnamesi hükümleri gereğince tesbit edilmesi lâzım olduğu gibi müesses bulunan asri ceza evlerinin kadroları müsait olmadığı zaman bir günlük mahkûmiyet müddetini iki gün sayan bu ceza evlerine gitmek mümkün olamayacağı gibi asri ceza evle-

rine gitmiş ve buradaki müddetinin de yarısını dahi geçirmiş olan mahkûmların icabında ahlâki durumları ve iş esası üzerine müesses ceza evlerinin inzibati nizamı mülâhazasıyla bu ceza evlerinden umumi ceza evlerine gönderilmeleri de mümkündür. Bu halde ise; mahkûmun iş esası üzerine müesses ceza evlerinde geçirdiği istifadeli müddetler kabul edilmiyerek yeniden çektirilmesi de mümkün olabilmektedir.

13 ncü madde gereğince, ikinci devreden üçüncü devreye ve 3 ncü devreden dördüncü devreye geçebilmek için kabul edilen hüsnühal, yaş haddi ve sıhhi durum derecesi, Ceza Evleri Nizamnamesi gereğince tesbit edilmiş olup bir iera makamı olan Adalet Vekâletince bu nizamnamenin ihtiva ettiği hal ve şeraitin değiştirilmesi her zaman için mümkün olabilen bir keyfiyettir.

Buna ilâveten eski 13 ncü maddenin altına eklenmiş bulunan muvakkat maddede şöyle bir hüküm mevcut bulunmaktadır.

A) 13 ncü madde ile 15 nci maddede yazılı cezaların çektirilmesi usulüne ait hükümler yeni ceza evleri kuruldukça peyderpey tatbik olunur.

B) Şimdiki ceza evlerinde mahkûmiyet müddetlerinin bir kısmını iyi halle geçirmiş olup da Vekâletçe tesbit edilerek yaş, meslek ve kabiliyette olan ve yine Vekâletçe tâyin olunacak suçların failleri iş esası üzerine kurularak açılmış ve açılacak olan ceza evlerine sevklerinde 13 ncü maddede gösterilen üçüncü ve dördüncü devreler şeraitine konularak o devrenin veya devrelerin bütün hak ve imtiyazlarından istifade ettirilebilecekleri gibi 16 ncı madde hükmünden de müstefit olunurlar. Kanunun bu açık ifadesi ve ceza ve tevkif evleri nizamnamesinin tâbi olduğu hususiyet bize göstermiş bulunuyor ki, hiçbir zaman bir insanın, ben adam öldürürsem 18 sene mahkûm olur ve on sene sonra da hapishaneden çıkarım diye katî bir ifadede bulunmasına imkân yoktur. Çünkü yukarıda arz ve izah ettiğim mucip sebepler muvacehesinde 18 senelik mahkûmiyetin tamamını da çektikten sonra hapishaneden çıkması mümkün bulunmaktadır.

Şu hale göre 13 ncü maddeye göre suçlu lehine bu usuli hükümlerden dolayı bir hakkı müktesep tanınmasına imkân yoktur.

Çünkü; cemiyet icabında camianın umumi menfaatlerini fert menfaatinden daha üstün tutarak henüz salâhi hal etmemiş ve işlediği suçların cemiyet içerisindeki âsarı ortadan kalkmamış ve suçun ika edildiği muhit ve fertler üzerindeki kin ve intikam duyguları zâil olmadan ve cemiyete faydalı olabilecek derecede salâhi hal etmeden bir mahkûmun serbest bırakılmasını mahzurlu görür ve ıslah müessesesini yeni tedbirlerle takviye edebilir.

Bu netayice göre 13 ncü maddenin tatbiki ile müddetlerden sureti katiyede istifade suçun işlendiği sırada şahıs lehine hakkı müktesep teşkil etmesine imkân yoktur. Orta da bir hakkı müktesep olmadığına göre nizamı âmme mahiyetinde olan usuli hükümlerin makable teşmilinde de hiçbir kanuni mahzur mevcut değildir.

Yukardan beri izah ettiğimiz hukuki sebepler muvacehesinde muaddel 13 ncü maddenin 2 nci madde muvacehesinde makable teşmil edilmemesi müdafaa edilecek hukuki bir problem mahiyetinde bulunmaktan uzaktır.

Bütün bu izahata ilâveten mütalâasını birçok yabancı hukuk otoritelerinin de teyid ettiği Ceza Hukuku Profesörü Tahir Taner demektedir ki :

Tenfiz tarzını değiştiren kanun evvelce mahkûm olmuş olup cezasını henüz çekmemiş veya kısmen çekmiş olan şahıslar hakkında da tatbik olunmak lâzımgelir.

Bundan sonra : Komisyon sözcüsünün Meclis-teki beyanatının hangi hallerde tatbikatta hüküm ifade edeceği meselesine gelince :

Elbette ki kanun hükümlerine tamamen aykırı olarak yapılan bir beyanatın kıymeti hukukiyesi mevcut olmaması lâzımgelir.

Ancak meselemizde olduğu gibi kanuna aykırı olmıyarak sevk edilen metinlerdeki boşluğu doldurmak ve maksadı izah etmek gayesine mâtuftavzihler Meclisçe aleyhine mütalâa serdedilmiyerek tasvip görürse bu tavzihin tatbikatta maddenin maksadı tadili ve vaz'ı bakımından tatbikatçılara ve icra makamında bulunanlara aydınlatıcı bir yol göstereceğini kabul etmek lâzımdır.

Bunun böyle olduğunu muhalif tezi tutan arkadaşlarımız da kabul etmişlerdir ki, komisyon sözcüsünün beyanatını yürütebilmek için muhalefet şerhlerinde komisyon sözcüsü 13 ncü maddenin müzakeresi sırasında makable teşmil mevzuunda sorulan bir suale komisyon ekseriyetinin

mütalâasını almadan fevren cevap vermiştir, demektedirler.

Birçok hâdiselerde belki sözcüler komisyonun ekseriyetinin reyini almadan mütalâa verirlerse de bu hâdisede 13 ncü maddenin müzakeresi sırasında makable teşmil mevzuunda Meclis de sözcüye sualler sorulabileceğini tahmin eden Adalet Komisyonu ekseriyet kararıyla sözcüsüne 13 ncü madde mevkiî meriyete girinceye kadar istifade edilen müddetlerin kabul edileceği ve muaddel madde meriyete girdiği tarihte bakiye kalan cezaların yeni hükümlere göre çektirileceği yolunda ifadei meram etmesi derpiş edilmiş ve sözcü de bu yolda Yüksek Heyetinizde beyanda bulunmuş ve sözcünün bu beyanı da itiraz görmiyerek tasvibedilmiş bulunmaktadır.

Yüksek huzurunuzda yukardan beri izahına çalıştığım husus bir hukuki tezin müdafası ve komisyonumuzun ekseriyetle kabul ettiği bir raporun savunmasından ibarettir. Heyeti âliyeden Adalet Komisyonunun raporunun kabulünü rica ederken vereceğiniz karar değil bizler arasında, en büyük ceza nazariyatçıları arasında bile lehinde ve aleyhinde fikir ve mütalâa beyan edilen bir hukuki meselenin en doğru ve en ilmi bir şekilde hallini temin etmiş olacaktır. Hürmetlerimle.

ARIF HİKMET PAMDKOĞLU (Giresun)
— Sual sormak istiyorum.

REİS — Müsaade ederseniz görüşmelerden sonra sâlinizi sorarsınız.

ARIF HİKMET PAMUKOĞLU (Devamla)
— Konuşacaktım, onun için söz almıştım.

REİŞ — Sıranız geldiği zaman konuşursunuz.

ARIF HİKMET PAMUKOĞLU (Devamla)
— Şimdi söz aldığım için konuşacağım, konuşurken bir noktanın açıklanmasını rica edeceğim. Açıklanması lâzımdır.

REİS — Sıranız geldiği zaman yaparsınız.
ARIF HİKMET PAMUKOĞLU (Devamla)
— Şimdi konuşmam lâzım.

REİS — İçtüzüğün 111 nci maddesi diyor ki; (Sorular, sözler bittikten sonra sıra ile olur.)

Söz Feridun Fikri Düşünsel'indir. (Yok sesleri).

FAHRİ AĞAOĞLU (Konya) — Söz alan arkadaşların isimlerini sıra ile okusanız da bilsek.

REİS — Pekâlâ okuyayım: Feridun Fikri Düşünel, Muzaffer Önal, Avni Yurdabayrak, Mehmet Daim Süalp, İzzet Akçal, Cevat Soydan, Müfit Erkuyumcu, Halil Özyörük, Halis Tokdemir, Muzaffer Âli Mühto, Nail Geveci, Arif Hikmet Pamukoğlu, Yusuf Karshoğlu, Nusret Kirişcioğlu, Mahmut Güçbilmaz, Hüseyin Ortakcioğlu, Umran Nazif Yiğiter, Hâmid Şevket İnce, Tefvik İleri, Mazhar Özsoy.

Muzaffer Önal, buyurun.

MUZAFFER ÖNAL (Tokat) — Muhterem arkadaşlar; iki celsedir devam etmekte bulunan Türk Ceza Kanununun son muaddel 13 ncü maddesinin makabline teşmil edilip edilmemesi hususundaki tefsir mevzuunda ileri sürülen tez ve antitezlere taraftar olan birçok arkadaşlarımızın kıymetli fikirlerini hepimiz dinledik. Ben şahsan meseleyi hukukçu ve tatbikatçı olmyan arkadaşların daha açık anlayabilmesi için kısa bir hulâsa yapmak fikrindeyim. Evvelâ, Türk Ceza Kanununun tadilinden evvelki 13 ncü maddesinin mahiyeti, tadil şekli ve tadil gayesi gibi üç esaslı mevzu üzerinde durmak istiyeceğim.

Türk Ceza Kanununun tadilden evvelki 13 ncü maddesi, ağır ceza ile mahkûm edilmiş olanların, muayyen bir müddet umumi ceza evlerinde müddetlerini doldurduktan ve bâzı hususiyetleri iktisabettikten sonra asri ceza evlerindeki usule tâbi bulunacakları hükümlerini ihtiva etmekte idi.

Tadilden evvelki 13 ncü madde dört devre kabul ediyor. Bu devrelerin bir kısmında bir güne iki gün, bir kısmında iki güne üç gün gibi istifadeli olan günleri derpiş ediyor. Fakat mahkûm evvel emirde mahkûmiyet müddetinin bir kısmını umumi ceza evlerinde geçirdikten ve iyi hal sahibi olduğu tesbit edildikten sonra, bilhassa bu noktaya işaret edeceğim, icra vaziyetinde bulunan müddeiumumilerin ve Adalet Vekâletinin takdirine tâbi olmak suretiyle asri ceza evlerinde ceza müddetlerinin bakiyesini geçirecekler ve istifadeli bir rejime tâbi tutulacaktır. Bu öyle bir netice doğurmuştur ki, Türk içtimai bünyesinde suç işleme sonunda âdeta cezaların önleyici prensiplerini ihlâl eder bir mahiyet ve suç işlemeye âdeta cevaz verir bir hal almıştır. Zira 18 seneye mahkûm olan bir kimse, şayet asri ceza evine girerek bu istifadeye mazhar kılınması halinde 9 sene 4 ay küsur gün içinde tamamen serbest bırakılmak-

ta idi. Bu vaziyet suçu, hattâ zayıf iradeli ve bünyesi itibariyle suç işlemeye mütemayil kimse-leri teşvik mahiyetinde görüldüğü cihetle, Türk içtimai bünyesinde zararlı tesirleri izale etmek için Yüksek Heyetiniz Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesini değiştirmek suretiyle bu istifadeli müddeti kaldırmıştır.

Şimdi kabul buyurduğunuz son 13 ncü madde, müddetleri tamamen ortadan kaldırmış bir vaziyette olduğuna göre bu, eskiden mahkûm olmuş bulunanlara tatbik olunur mu, olunmaz mı? Meselesi üzerinde durulmaktadır.

Tefsir talebinde bulunan arkadaşlarla, buna mütemayil olanların fikirleri, son kabul edilen Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin makabline teşmil edilmesine asla imkân olmadığı yolundadır. Esbabı mucibelerinin en kuvvetli mesnetlerini de, Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesinde bulmaktadırlar, Türk Ceza Kanununun ikinci maddesi, suçun işlendiği zamanın kanunu ile sonradan neşrolunan kanun hükümleri birbirinden farklı ise, failin lehine olan kanun hükümleri tatbik ve infaz olunur, der. Maddedeki bu hükümden istifade etmek suretiyle diyorlar ki, Türk Ceza Kanununun son değişen 13 ncü maddesi fail aleyhine bir hüküm kabul etmiş bulunmakta, yani istifade müddetleri ortadan kaldırılmış olduğuna göre, eski mahkûmlara tatbik edilmemesi lâzımdır.

Naçiz kanaatime göre, Türk Ceza Kanununun ikinci maddesindeki bu prensip, değiştirilen kanunlardaki suçun hukuki vasıflarında, müddetlerin azaltılıp çoğaltılmasındaki tâbir-lere mâtuftur. Yani son çıkan kanun bir suçun cezasını eğer fazlalaştırmış ise o kanundan evvel işlenmiş suçlara tatbik edilmez. Bu doğrudur.

Eğer ceza azaltılmış ise evvelkilere tatbik edilir. Türk Ceza Kanununun ikinci maddesindeki bu prensip tamamen usulü mahiyette olan ve cezaların infaz sistemindeki değişikliği ihtiva eden 13 ncü maddenin tatbik edilmesinin asla imkânı yoktur, kanaatindeyim.

Eğer, bir mahkûm, suçunun işlendiği anda Ceza Kanunundaki 13 ncü maddenin bu hükümden istifade edeceğim diye, müddet rejimini nazarı itibara aldığı kabul edilirse, bu, kanun vâzının asla düşünemeyeceği bir şeydir, bence böyle düşünen bir mahkûmun atıfet

görmesi şöyle dursun, hattâ cezasının teşdidi icabeder.

Bir kimse, ilerde müddeiumuminin veya Adliye Vekâletinin değiştireceğini, tamamen takdire tâbi tutacağı bu rejimi katiyen düşünmez. Bahusus ki umumi ceza evlerinde geçen müddetleri Adalet bakanları istediği zamanda istediği miktarda azaltıp çoğaltmaktadır. Şu hale göre tamamen takdire tâbi bulunan bu hususu, evvelce mahkûm olmuş mahkûmların hakkı müktesebi olarak kabul etmeye asla imkân yoktur.

Kanaatime göre, infaz öyle bir sistemdir ki aynı şartları haiz bütün mahkûmlara birden, seyyanen tatbik edilmesi lâzımdır. Son tadilin kabul edildiği tarihten bir gün evvel suç işlemiş olanla bir gün sonra suç işlemiş olan arasında ayrı ayrı iki infaz rejiminin memlekette tatbik edilmesinin adalet hisleriyle telif edilmesine asla imkân yoktur. Öyle iki rejim ki vatandaşların bir kısmı için Cennet, bir kısmı için Cehennem vaziyetindedir, bu olamaz. Eğer mahkûm olanlar suç işledikleri tarihte katî olarak asri ceza evinde istifade edilen müddetleri hesabedebilecek bir vaziyette bulunsalardı, Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesinde yukarıda zikrettiğim prensibe istinaden onlara böyle bir hakkı müktesep tanımak mümkün olabilir. Bu olmadığına göre, bu fikrin tervicine asla imkân yoktur. Benim kanaatim şudur ki; Türk Ceza Kanununun son muaddel 13 ncü maddesi Mecliste müzakere edilirken Meclis sorulan bir sualle bu maddenin tefsirini yapmıştır. Aklımda kaldığına göre Muammer Alakant arkadaşımız sorduğu bir sualle kabul edilen bu maddenin eski mahkûmlara teşmil edilip edilmeyeceğini sormuştu. Sözcü maddenin kabul tarihine kadar olan ve istifade edilen müddetler muteberdir, meriyet tarihinden sonra istifade edilmeyecektir, demekle, bugünkü Adalet Vekâletinin tatbikatını, daha o gündən söylemiş ve Mecliste de bir değiştirge, bir önerge, bir reaksiyon olmamak suretiyle sözcüsünün bu fikrini Meclis, zımni olarak kabul etmiş ve madde kanaatime, kanunun o maddesinin kabulü sırasında tefsir edilmiş bir mahiyet almıştır ve Adalet Vekâleti dolayısıyla nevama tefsir mahiyetinde olan bu sual ve cevap karşısında tatbikata vücut vermek suretiyle bunu

bir yazı ile de tamim etmiştir. (Tefsir kabul edilmiş mi? sesleri). Zabıtlarda vardır.

Bu tefsiri kabul etmektense, günlerce üzerinde münakaşa ve kabul edilen Türk Ceza Kanununun son muaddel maddesi olan 13 ncü maddeyi eski haline irca etmek daha evlâdır, kanaatindeyim.

REİS — Mehmet Daim Süalp.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Muhterem arkadaşlar; Türk Ceza Kanununun ikinci maddesi ile on üçüncü maddesi üzerinde birçok hukukçu arkadaşlar konuştular. Fakat hukukçu olmıyan arkadaşların daha iyi bir neticeye varabilmeleri için meseleyi mümkün merteye basitleştirerek izah etmek faydalı olur, kanaatindeyim.

Türk Ceza Kanununun umumi hükümleri arasında yer alan ikinci maddesi son fıkrasında şöyle demektedir:

« Bir cürüm veya kabahatin işlendiği zamanın kanunu ile sonradan neşrolunan kanun hükümleri birbirinden farklı ise failin lehine olan kanun tatbik ve infaz olunur ».

Şimdi mevzu bahis olan meseleye geelim. İkinci madde hükmü sarıhtir; suçun işlendiği zamanki kanun ile sonradan tedvin edilen kanun birbirinden farklı ise, hangisi suçlunun lehine ise, hangisinin hükümleri daha hafif ise suçlu için o kanun tatbik edilir.

Mevzu bahis muaddel 13 ncü maddedeki ceza son kanunda şiddetlendirilmiş midir, şiddetlendirilmemiş midir? Eğer şiddetlendirilmiş neticesini ortaya çıkaracak olursak, evvelki kanunu tatbik etmek mecburiyetindeyiz, ikinci madde tadil veya lâğvedilmedikçe, 13 ncü maddedeki hükümler şiddetlendirilmiş ise eski mahkûmlara ilk kanunu tatbik etmek zorunda olduğumuzu kabul etmeleri lâzımdır. Görüşümüze itiraz eden arkadaşlarımız diyorlar ki, 13 ncü maddé bir usuli hüküm taşımaktadır, bir usul hükmüdür, usul hükümleri makable teşmil edilir diyorlar. Şimdi bunu tahlile çalışalım. Bu usul hükmü müdür değil midir? Eğer usul hükmü olduğu neticesine varacak olursa haklıdır. Usul hükmü değilse, itirazları vârit değildir.

Arkadaşlar, usul hükümleri, usul kanunlarında yer alır. Usul hükümleri cezanın müddetine tesir edemez, cezayı azaltıp çoğaltamaz.

Biz burada iki kanuna göre hükümlülerin vaziyetini tetkik edelim; eski kanuna nazaran, dokuz

sene yatması icabeden bir hükümlü, son kanuna göre, on sekiz sene yatacaktır. O halde iki müddet arasında dokuz senelik bir fark vardır. Bu fark, azımsanacak bir fark değildir. Başlıbaşına bir ağır suçun cezasını teşkil edebilir.

Binaenaleyh, bu kadar farkı yaratacak hüküm hiçbir zaman usuli hüküm olamaz.

Şimdi ikinci ve en kuvvetli mesnetlerine gelelim. Sözcü arkadaşımın şimdiki konuşmalarında yoktum, geçen celsedeki konuşmalarında dediler ki; muaddel 13 ncü madde konuşulurken bir arkadaş celselerdeki beyanını bana sual teveih etti. 13 ncü madde hükümleri, kanun meriyete girmeden evvelki mahkûmlara tatbik edilecek midir, edilmeyecek midir? Kendisine tatbik edilecektir, dedim. Buna hiç kimse itiraz etmediği için Meclis zımnen muvafakat etmiş oldu. Muhalif görüşte olanların en kuvvetli mesnedi budur. Arkadaşlarım, kanaatimece bu mesnet de zayıftır. Buna istinadedilemez, çünkü karşımızda Ceza Kanununun ikinci maddesi durmaktadır. Her hangi bir maddenin müzakeresi sırasında o madde üzerindeki komisyon sözcüsünün noktaî nazarı hiçbir zaman bu maddeden ayrı olan başka bir maddeyi lâğvedemez, tadil edemez. Yani demek istiyorum ki; 13 ncü madde münasebetiyle sorulan sual ve verilen cevap hiçbir vakit, hiçbir veçhile ikinci maddeyi lâğvedemez. Bir maddenin dâğvedilmesi veya değiştirilmesi ancak yine bir kanun maddesi ile olur. (bravo sesleri) Arkadaşlarımız bir de şunu ileri sürdüler; eğer son kanun lehte olsaydı o zaman ikinci maddeye dayanılırdı, lehte olan kanun kabul edilirdi. Yani demek istiyorlar ki; son kanun lehte olduğu takdirde 2 nci madde nazarı itibara alınır. İkinci maddeye nazarı dikkatinizi çekmek isterim. İkinci madde diyor ki; ilk kanunla son kanun hükümleri birbirinden farklı ise, bu farklı kelimesinde şu mânalar mündemiçtir. Son kanun lehte de olabilir, aleyhte de olabilir. Aleyhte ise hafif kanun yani eski kanun, lehte ise son kanun tatbik ve infaz olunur. İkinci madde kanaatimece çok sarıhtır. Bu madde ayakta durduğu müddetçe biz 13 ncü maddenin son şeklini evvelki mahkûmlara tatbik edemeyiz. Tatbik edilmiş ise bir hatadır. Nitekim İzzet Akçal arkadaşımız tefsir talebini yaparken noktainazarımı sordu, tasvibedip etmiyeceğimi öğrenmek istedi. Bendeniz

dedim ki; 2 nci madde hükmü o kadar sarıhtır ki, tefsir için bir sebep görmüyorum. Çünkü müphemiyet olduğu zaman tefsir yapılırdı. Halbuki ortada müphemiyet değil, bir yanlış tatbikat vardır. Fakat şimdi anlıyorum ki, ikinci maddenin değil, 13 ncü maddenin tatbiki hakkında arkadaşların görüşleri arasında bir ikilik, bir görüş farkı mevcuttur. Madem ki, Hükümet 13 ncü maddeyi tatbik ettiği şekilde anlamıştır ve mademki bâzı komisyon arkadaşlarımız da o görüşe iltihak etmiştir. O halde biz, bu madde ne kadar sarıh olursa olsun meseleyi tefsire lüzum yoktur kararına bağlayamayız, görüşlerde fark vardır, ikilik vardır; o halde yapacağımız iş şudur : İkinci maddenin vuzuhuna dayanarak, 13 ncü maddenin makable teşmil edilemeyeceğini karara bağlamamız icabeder. Bendenizin kanaati budur. Hukukçu olmıyan arkadaşlarımızın da kanaatlerini muayyen bir noktaya tophyabilmelerini temin için mevzuu dilimin döndüğü kadar arz ve izah etmeye çalıştım. Takdir Yüksek Heyetinizindir. (Şiddetli alkışlar).

REİS --- Avni Yurdabayrak.

AVNİ YURDABAYRAK (Zonguldak) --- Vazgeçtim, söyleyeceklerimi arkadaşlar söylediler.

REİS --- İzzet Akçal.

İZZET AKÇAL (Rize) --- Aziz arkadaşlar; şu tefsir talebinin getirilmesine sebep ve saik olan hâdiseler daha evvelki konuşmamda arz etmiş bulunmaktayım. Bu itibarla uzun konuşmaktan mümkün mertebeye tevakkî etmek suretiyle, bu konu hakkında yazı yazmış olan, büyük otoritelerin mütalâalarından bahsedeceğim. Sözcünün ve Sayın Adalet Bakanının burada vâkı beyanlarına hafifçe temas ederek cevap vereceğim.

Ceza Kanununun ikinci maddesi yalnız Türk Ceza Kanununa has bir madde değildir. İkinci madde Alman kanununda, Belçika kanununda, İsviçre kanununda, Fransız kanununda ve bütün mütemeddin memleketlerin ceza kanunlarında bir prensip maddesi olarak yer almıştır. Hatta diyebilirim ki, aynı kelimelerle formüle edilmiş bir maddedir.

SADRI MAKSUDİ ARSAL (Ankara) --- Ezeli hukuk prensibidir.

İZZET AKÇAL (Devamla) --- Evet. Bu prensip ezeli bir hukuk prensibidir, ceza kanunlarının

da (Mahkûmun ve maznunun cezasını ağırlaştırılan hükümlerin, makable teşmil edilmemesi) yolundaki kaide...

Büyük bir otorite olan Bonn Üniversitesi Profesörlerinden Pol Rondier «Kanunlar arasında zaman bakımından ihtilâf, kanunların makable ademiteşmili nazariyesi» adındaki eserinin ikinci cildinin, dikkat buyurun sahifesiyle ve aynen tercümesiyle me haz veriyorum; 632 ve 633 ncü sahifelerin metninde ve metnin altındaki noktada, muharrir : «Ceza durumu tesis eyliyen ve lehte olmak şartıyla makable teşmil edilmeleri mümkün bulunan tecrim ve tecziye kanunları ile cezaların, kanuni rejimine ve müesses cezai durumun netayicine mütaallik bulunan infaz şekline mütedair kanunlar, arasında makable teşmil noktasından mevcut ayrılığın mutlak olmayıp kayıtlı bulunduğu işaret ettikten ve tecrim ve tecziye kanunlarını, kendilerinden önce müesses, yani nihai hükme iktiran eylemiş cezai durumlara, makable teşmil olunmaksızın kabili tatbik bulunmadıklarını beyan eyledikten sonra şöyle demektedir :

«İnfazın şekline ve daha umumi bir tâbirle cezaların kanuni rejimine mütedair kanunlar, derdesti infaz hükümlere, meriyete girdikleri tarihten itibaren şâmil olurlar. Bu kanunları, meriyete girmelerinden evvelki ahvale teşmile kalkışmak, makable teşmil demek olur.

Meselâ ceza evlerinde işlenen cürümlere mütaallik olup bu gibi suçların failleri hakkında infaz şekli şiddetlendirilmiş bir hapis cezası derpiş eyliyen 25 Aralık 1880 tarihli Fransız kanununun neşrinden evvel işlenen bu gibi suçlara kabili tatbik olamamıştır. Bu kanunun cezaların infazına mütedair mevzuatı nev'inden olmasının bu bakımdan bir ehemmiyeti yoktur.

Çünkü bu çeşit kanunlar, makable şümülî bakımından diğer kanunlardan farklı değildir.»

Yine muharrir devam ediyor. «Defaatle söylediğim gibi, bir kanuna atfedilen mahiyet onun makable şâmil olup olmayacağını mutlaka tâyin eylemez.»

Muharririn bir notu var, «zikri geçen kanunun makable teşmil edilemeyeceğine dair sen ağır ceza mahkemesinin bir kararını zikrediyor, «mahkeme bu hükmünde yeni kanunun eskisinden daha şiddetli olduğu noktasına is-

tinat etmekte idi, filhakika yeni kanun, Hâkime, mahkûmu yalnız olarak ve bir seneyi geçmiyecek bir müddetle hücreye kapatmak ve daha sıkı hapis şeraitine koymak imkânı vermekte idi.» Bilhassa dikkatinizi teksif etmenizi rica ediyorum, çünkü bizim yaptığımız tadilde bu hüküm aynen bulunmaktadır. Ve daha sıkı hapis şeraiti koymak imkânını vermiştir. Yani cezanın tarzı icrası, bu cezayı ağırlaştıracak bir mahiyet arz ediyor, 13 ncü madde iki aydan altı aya kadar olan hücre cezasını iki aydan bir seneye kadar çıkarmış bulunuyor. Fransız kanununda aynı hüküm vardır. Fransız infazı Sen Ağır Ceza Mahkemesine gitmiş, Sen Ağır Ceza Mahkemesi mahkûm lehine karar vererek tatbikat şeklini tâyin etmiştir. Yani Adalet Bakanlığının tatbik etmekte olduğu usulün aksine olarak karar vermiş bulunmaktadır. Bu karar, dünyaca şöhreti tanınmış Ord. Pr. ve ceza hayatında uzun yıllar yol almış ceza Profesörü (Pol Rondier) bu kararı yerinde bulmuştur.

R. Garrond'ın, ceza hukuku şerhinin birinci cildinin 330 ncü sayfasında da aynı hâdise mevzuubahis edilmektedir.

Profesör şöyle demektedir; «vaziyet ne olursa olsun hal şekli aynı prensibe dayanacak, yeni kanun ceza infaz tarzını değiştirirken bunun bünyesini değiştiriyorsa, meriyete girmesinden evvelki vakaları daima mahkûmların ve mevkufların lehinde olmak şartıyla tatbik edilebilir.» Ve yine Fransız şarihlerinden Donne dien de Vabres, Ceza Hukuku ve mukayeseli ceza mevzuatı şerhinin 1947 tarihli tebinin 912 ncü sayfasında aynı suretle mütaâlâa dermeyan etmiş bulunmaktadır.

Her iki şarih de bu hususta Fransız mevzuatından örnekler vermektedirler.

Meselâ, 8 Haziran 1850 tarihli olup sürgün cezasının merkezde infazı yerine kolonilere izamlarını derpiş eyliyen Kanunun 8 ncü maddesiyle şümülünü meriyete girmesinden sonraki hallere inhisar ettirmekte ve ceza bünyesini değiştirecek mahiyette infaz hükmünü makable teşmil eylememesini kabul etmektedir. Bu hususu mevzuubahis etmişler. Eserlerinde bu hususun dahi hukuki bakımdan doğru bulunmadığını prensip bakımından ileri sürmüşlerdir. Aynı kanunun diğer bir hükmü lehte ki ahkâmın makable teşmil edileceğini tasrih

eylemektedir. «Yors. M. Goedseels» in Belçika Kanununun şarihi 12 nci sayfa «Ceza kanunlarının makable teşmil edilemeyeceği prensibi cezaların infaz şeklinin tadiline mâtuflar kanunlara kabili tatbik değildir. Meğer ki bu kanunlar mahkûmların durumlarını ağırlaştırmış olsun» diyor ve devamla;

« Bu sebeptendir ki 4 Mart 1870 tarihli kanunu tadil eden 1 Mayıs 1913 tarihli kanunla mesrutan tahliye ve şartlı mahkûmiyete ait 31 Mayıs 1888 tarihli kanunun ikinci maddesinin ihtiva eyledikleri hükümlerin makabline teşmil edileceklerini» tasrih ediyor.

Cenevre Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Profesörü Poul Logoz, İsviçre Ceza Kanunu şerhinin birinci cildinin 9 ncu sahifesinde; «Yeni kanunun meriyete girmesinden evvel katil-işip infazına başlanan hükümlerde, lehteki kanun ahkâmının tatbikına gidilmesi tabiidir».

İsviçre Ceza Kanununun 336 ncı maddesinde derpiş edilen tahditler dairesinde bu kanundan evvelki mahkûmiyetlerin infazına eski infaz ahkâmı dairesinde devam edilecektir, diye mütalâa dermeyan etmiş bulunmaktadır.

Aziz arkadaşlarım; Alman Ceza şarihlerinden Adolf Şolke de aynı mütalâayı dermeyan etmiştir.

İsviçre Ceza Kanunu üzerinde şerh yazmış olan Profesör Hoverbek de aynı yolda mütalâa beyan etmiş bulunmaktadır.

İtalyan Ceza Kanunu üzerinde şerh yazmış olan, Magzini'nin mütalâalarından da evvele bahsetmiştim.

Magzimi İtalyan Ceza Kanununun, bugün bizim kanunda yalnız bir kelime noksanı ile mevcut bulunan maddenin şerhi dolayısıyla şöylece mütalâa dermeyan etmektedir. «Tadil, sadece organizasyona ve disipline taallûk ediyorsa, cezai mahiyeti değişmediğinden yeni kanun tatbik edilemez. İnfaz sisteminin değişikliğine taallûk ediyorsa, bu takdirde infaz sisteminin esaslı bir surette değişmesi dolayısıyla cezanın mahiyeti de değişmektedir. Prensip olarak lehe olan kanun tatbik edilir.»

Bu suretle aynı kanun hükümlerinin mevcut olduğu memleketlerdeki kürsü sahibi profesörlerin aynı şekilde tanzim edilmiş olan maddeler üzerindeki mütalâalarını arz ettikten sonra memleketimizdeki kürsü sahibi otoritelerin mütalâalarına geçeceğim.

Sayın Adalet Bakanı dediler ki, Ankara Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku profesörlerinden Faruk Erem'in eserinde benim bu tatbikatımı destekliyen mütalâa vardır. Hayır. Yoktur! Faruk Erem'in eserini tetkik ettim, Faruk Erem'in eserinde sarih ifadeler vardır, aynen okuyorum: «Suç işlendiği zamanki yeni kanunla sonradan yürürlüğe giren kanun farklı ise suçlunun lehinde olan tatbik ve infaz olunur.» Bu hükmü vaz'ettikten sonra,aleyhteki kanun hükmünün makabline şâmil olmamasını ileri sürmektedir. Ceza sayılan müeyyideler hakkında prensibi koyduktan sonra, muhafaza ve zabıta tedbirlerini değiştiren hükümler makable şâmil olmalıdır, demektedir.

Bunlar nedir? Onu kendi düşüncesine göre ve talebelerinin kafalarını çalıştırmaya alıştırmak için küçük misaller vermektedir. 46 ncı maddedeki muhafaza tedbirleri, yani delilerin muhafazası; yakalanır yakalanmaz hâkimden karar almadan bunlar emrazi aklıye hastanesine gönderilir ve gömlek giydirilerek elleri bağlanır, gibi. Bu bir muhafaza tedbiridir ve makabline teşmil edilebilir. Yine 404 ncü maddedeki tedavi tedbirleri diye misalleri vardır. Bunlar muhafaza ve disipline taallûk eden halterlerdir. Bunlar cezanın hukuki mahiyetini değiştirmez.

Şu halde Faruk Erem'in eseri Adalet Vekilinin tatbikatları lehinde mütalâayı ihtiva eden bir eser değildir, buna istinadetmemeleri lâzımgelir.

Kaldı ki, bu, tatbikat dolayısıyla Sayın Profesör Baro Mecmuasında bir yazı yazdı. Bu yazıda tatbikatın hatalı olduğunu belirtti. Makale, daha vazıhtır, hâdise üzerine yazmıştır. Binaenaleyh, Faruk Erem'in mütalâası da bu yoldadır, tarzındaki beyanları hakikatten uzaktır. Esasen kendileriyle de görüştüm; mütalâaları arz ettiğim şekildedir. Halen elimde bu beyanımı teyideden broşür mevcuttur.

Bundan başka Ankara Hukuk Fakültesi Esas Hukuk Profesörü de bu mütalâadadır, felsefe kürsüsünü işgal eden ordinaryüs profesörün mütalâası da iddiamı müeyyettir. Profesör Süheyl Dönmezer de aynı mütalâadadır. Hâdise üzerine kendisine yazdığım bir yazıya verdiği cevabı geçen görüşmemizde okumuştum. İmzası altında, cevabı elimdedir.

SUAT BAŞOL (Zonguldak) — Sana emniyetimiz var.

İZZET AKÇAD (Rize) — Bu memleketteki kürsü sahiplerinin mütalâalarını söyledim tek bir kürsü sahibi aksi mütalâada bulunmamıştır. Birçoklarıyla görüşmüş bulunmaktayım. Fetva nasıl müftiye sorulursa ona göre cevap verilir. Adalet Vekili Sayın Profesör, hocam, Tahir Taner'in mütalâasına istinad etmektedirler. Sayın Bakan ve Adalet Bakanlığında bu işleri takibetmekle mükellef bulunan arkadaşlarımızın elinde hocamın eseri vardır. Tahir Taner, «lehte bulunan kanun hükümleri tatbik edilir» diyor ve «ancak Ceza Kanunu tadiline dair kanunda bir intibak maddesi yürütülmüş olsaydı yerinde olurdu» sözünü ilâve ediyor. İntibak maddesi yürütülmemiştir.

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Ankara) — İyi olurdu. Olmasaydı ne olacak?..

İZZET AKÇAL (Devamla) — İntibak maddesi yürütülmemiş, sözcü de komisyonun kararına istinaden Umumi Heyet müzakerelerinde beyan etmiş ve demiştir ki; komisyonun kararı şu merkezdedir; kanunun meriyete girdiği tarihe kadar suç işlemiş olanlar, halen meri olan kanunun hafif cezayı istilzam eden hükümlerinden istifade ederler. Bundan sonra suç işleyenler cezalarının mütebaki kısmında hafifletici hükümlerden istifade etmeyeceklerdir. Komisyon sözcüsü komisyon kararına istinaden beyanda bulunmuştur. Vaka böyle midir? Ceza Kanununun tadiline ait raporu teklif ettim böyle bir kayda tesadüf edemedim. Komisyon Başkanı da komisyonda böyle bir karar alınmadığını bildirmiş ve tefsiri reddeden raporda bu yolda muhalefet şerhi vermiştir.

HİDAYET AYDINER (Konya) Ben içinde bulundum, kendinize göre tefsir etmeyin...

İZZET AKÇAL (Devamla) — Ben ilmî bir meseleyi Meclise getirmiş bulunuyorum. Takdir Büyük Meclisin olacaktır. Ne şekilde ekseriyet karar verecekse ona hepimiz mütavaat edeceğiz, hak bundadır diyeceğiz, bunun politika ile alâkası yoktur. Adalet Bakanı da bu işte politika yapmamıştır. Bu, böyle olmuştur ve böyle anlamak lâzımdır. Yalnız kendi anlayışından bahsetmiyorum. Müsterih ol.

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Ankara) — Sen ne tatlı hasımsın.

İZZET AKÇAL (Devamla) — Arkadaşımın her hangi bir maksatla bu kanunu bu şekilde tatbika sevkettiğine kani değilim. Onun ilmî düşüncesi budur. Bana ve hukukçulara göre hatalıdır.. Şimdi devam ediyorum...

Benim hatırladığıma göre komisyonda bu mesele mevzu bahis oldu benim bulunduğum toplantılarda karara varılmadı. Teklifi hazırlarken de, bu meseleyi düşünmedim değil. Bunu düşündüm. Düşündüm, Fakat Ceza Kanununun ikinci maddesi hükmünün mutlak olduğunu nazarı itibara alarak bir intibak maddesi koymayı zait addettim. Nütekim dikkat buyurdunuzsa mütalâalarını okuduğum eenebi otoriteler ve kürsü sahipleri, intibak maddesinden bahsetmeden, hüküm şudur demektedir. İntibak maddesi konabilir miydi? Hayır. Çünkü bu, müktesep hakları ihlâl edecekti. Müktesep hak, şahsın kazanmış olduğu veya şartlarla kazanacağı bir haktır. Bunun ihlâli intibak maddesiyle kâtil edilemez. Hukuk prensiplerine tamamiyle aykırı olacak bir maddelere kanunun tadillerinde yer alamaz.

Tekrar komisyon görüşmelerine avdet ediyorum. Komisyonda bu mesele mevzu bahis oldu ve komisyon buna 2 nci madde hükümleri dâhilinde muamele yapılması lâzım dedi. Kanaatiyle olmalı ki bu meseleyi benim bulunduğum toplantıda bir karara bağlamadı.

HÂMİD ŞEVKET İnce (Ankara) — Bağlasa ne olacaktı?

HİDAYET AYDINER (Konya) — Bağladı efendim. İçinde bulunmadığınız mevzulara temas etmeyin.

İZZET AKÇAL (Devamla) — Efendim; Hidayet Aydıner arkadaşımızın dediği gibi komisyon karara bağlamış olsaydı bile bir hukuki kıymeti olamazdı, çünkü bu kararın bir intibak maddesiyle metinleştirmemiştir. Metinleşmemiş olan bir karara, yani kanun mahiyetinde olmayan komisyon kararına elbetteki istinadederek hiçbir kazayı merci karar veremez. Sözcü arkadaşımız komisyon kararı olduğunu beyan ederek zabıtlara dercettirdiler. İç tüzüğün 44 ncü maddesi hükmü buna müsait midir, değil midir? okuyorum; «Raporu görüşülen bir komisyonun üyeleri yahut komisyon adına savunma ile yetkili sözcü veya bir üye Kamutay salonunda komisyonlara ayrılan masanın başında bulunurlar. Yeter sayı olmazsa komisyon adına

söz söyleyen kimse yalnız için komisyona geri verilmesini teklif edebilir.»

Hafızalarınızı Ceza Kanununun tadilinin konuşulduğu celselere lütfen intikal ettiriniz. Söz-cü var, müdafaa mevkiinde. Reis var, müdafaa mevkiinde. Ben de komisyon çalışmalarından ara bulduğum zaman da teklif sahibi olmam dolayısıyla aynı masada yer almış bulunuyorum. Fakat komisyonun ekseriyeti yoktur. Söz-cü sorulan bir sual üzerine kürsüye çıkıyor. Komisyonun kararı budur diyor. Komisyonun ekseriyeti bulunmadan böyle bir beyanda bulunamaz. Kaldı ki, komisyon reisi muhalefet şerhinde «komisyonda verilmiş böyle bir karar yoktur» dedi. Bu elimizdeki muhalefet şerhlerinde sarahaten yazılıdır. Esasen bu beyan karara müstenit olsa dâhi bir kıymeti hukukiyesi olmamak lâzımgelir. Bu bakımdan Tahir Taner'in istinat ettiği mesnet hatahdır. Esasa istinat etmiyor.

Tatbikata avdet ediyorum. Söz-cü; 13 ncu maddede hükmünün tatbikının Adalet Vekilinin salâhiyet ve ihtiyarına tâbi olduğunu ima eder şekilde bir ifade bulundu.

Aziz arkadaşlarım, Sayın Adalet Vekili ve adalet müntesibi arkadaşlarım bilirler ki, uzun seneler bu teşkilâtta çalışmak şerefini tattım, bilhassa bu ceza evlerinde. Şerefini tattım diyorum, hakikaten, cemiyet içinde cemiyetin suçlu telâkki ettiği şahıslarla meşgul olmak, bunları cemiyete kazandırmaya çalışmak şahsa şeref verir. Adalet Bakanlığı bu şerefi benden esirgemedi ve senelerce çalıştım. Bugün size getirdiğim malûmat fevren arzedilmiş bir malûmat değildir. 13 ncu maddenin tatbiki, Adalet Vekilinin ihtiyarına bırakılmış değildir.

İş esası üzerine kurulmuş ceza evleri sistemi sonradan bir tadil ile ihdas edildi.

13 ncu maddenin tatbiki, 1926 dan evvelki infaz şekline göre değişiklikler yaptı. Bu değişikliğin tatbik edilebilmesi için müesseselerin ihzar edilmesi icabediyordu. Konan hükümlerle açılan müesseselerin işleyebilmeleri için peyderpey tatbik edilir şeklinde bir hüküm de vaz'olunmuştur. Bu hüküm, Adalet Bakanının, istediği şahsa tatbik eder, istediğine tatbik etmez şeklinde anlamaya müsait değildir. Objektif esaslara göre bir talimatname yapacak, objektif şekilde yapılan talimatnameye göre hak istisabetmesi lâzımgelen mahkâmları sıra cetveline alacak, bu sıra cetvelinde sırası gelen mahkûmu, hüsnühal

gösterdiği takdirde iş esası üzerine kurulan yeni ceza evlerine sevk edecektir. Fakat oraya bir defa sevk ettikten sonra mahkûmu oradan geri almaya salâhiyetli midir? Asla değildir. O kadar değildir ki, uygunsuz hal yaptığı takdirde dahi mahkûmun iadesi için inzıbat meclisi karar verecek. İnzıbat meclisinin bu kararı Adalet Vekili tarafından tasvip edilir, ondan sonra şahıs merkez ceza evine iade olunur. Ama müddet bakımından iktisabettiği haklara asla hâlel gelmez. Ne şekilde gelir? Buna mahkeme karar verir. İş esası üzerine kurulan müessesede kazandığı müddetin şu kadarı cezasına sayılsın, veya tamamı sayılsın, diye mahkeme karar verecek. Adalet Vekiline, bu hak verilmemiştir. Ve verilemez. Kaza merciinin salâhiyeti dâhilinde bir iştir bu. İcra makamına değil, kaza merciine verilmiş bir salâhiyettir.

Yine geçen defaki görüşme sırasında Adalet Vekili dediler ki, bu bir usul hükmüdür, usul meselesi olduğu için makable teşmil edilebilir. Bunu nereden çıkarıyorlar anlamadım. Usul hükmü makable teşmil edilemez diye bir hukuk kaidesi yoktur. Böyle bir hukuk kaidesini ihdas etmeye muvaffak olamazlar. Hukukun kaynakları tabiidir. Lehe olan usul hükümlerini elbette ki, makable teşmil etmek lâzımdır. Aleyhte olan bir usul hükmü makable teşmil edilemez. Adalet Vekilinin bu prensibi nereden çıkardığını hayretle karşılamaktayım. Yine Sayın Adalet Vekili söylediği sözler arasında küçük bir tamim yaptığından bahsetmektedir. Yalnız müddeiumumilerin nazarı dikkatini celbetmiş, arkadaşlar; küçük tamim denen tamim bir eser halindedir âdetâ, birbirini tamamlar mahiyette muhtelif tarihlerde yapılmış beş sayfa kadar tutan bir emirdir. Ben ayrı ayrı zamanlarda yekdiğerini tamamlayan «3» tamim gördüm. Arkadaşlarım dört olduğunu söylüyorlar.

ADALET VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEK-DAĞ (Ankara) — Beştir.

İZZET AKÇAL (Devamla) — Vekil Beyefendi, beştir diyorlar. Demek ki, beştir. Adalet Vekili bu konuda tamim yapabilir mi, yapamaz mı? Meselesi münakaşa edilebilecek olan ve mutlak edilmesi lâzımgelen konulardan birisidir.

Daha evvelki tarihlerde böyle tamimlerin yapıldığından da bahsediyorlar. Ben o devrelerden

bir misal vermek istemem. Eğer misal verecek olursam, tamim sonunda Temyiz Mahkemesinden alınmış bir kararı da mevzuubahis etmekteğim lâzımdır. Bunu adliyeden gelmiş olan arkadaşlarım bilirler. Ölmüş olan bir adamın hatırasına hürmet etmem lâzımdır. Hâdiseye burada yalnız bir nokta koyacağım. Arkadaşlar, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 402 nci maddesi vardır. Bu madde infaza memur olan müddeiumumiler veya alâkalıların tereddütleri halinde yapılacak muameleyi sarih olarak formüle etmiş bulunmaktadır. Bu 402 nci madde yalnız bizim Ceza Usulü Kanununda değil, bütün medenî memleketlerin Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda veya infaz hükümlerini taşıyan kanunlarda yer almıştır.

Kanun meriyet mevkiine girdiği zaman müddeiumuminin yapacağı şey bu kanun muvacehesinde anladığı gibi kanunu tatbik etmektir. Tereddüdü ettiği hususlarda mahkemeden karar alacaktır. Mahkemenin kararı müddeiumuminin anlayışına uygun değilse o takdirde müddeiumumi acele itiraz yoluna gidecekti, en yakın ağır ceza mahkemesine itiraz edecekti. İtiraz da reddildiği takdirde, müddeiumumi iddiasında musır ises adalet Bakanlığının nazarı dikkatini celbedecektir. Adalet Bakanlığı C. Başsavcılığına yazılı emir göndermek suretiyle Temyiz Dairesinde işin incelenmesini ve karara bağlanmasını istiyecekti.

Adalet Bakanlığı görüyoruz ki, bu yolu tamamen kapatmış bulunmaktadır. Neden kapatmış bulunmaktadır. C. Müddeiumumileri bakanların bu kabîl yazılı emirlerini yerine getirirler; aksi de iddia edilebilir fakat, hakikat bu merkezdedir. Reailteden uzak bulunmamak lâzımdır.

Mahkûmlardan her hangi birisinin hâkime müracaat edip etmediğini maalesef öğrenmek imkânını bulamadım. Yalnız bir avukatın, vekilin bu kararının iptali için şûraya başvurduğunu haber verdiler. Ne dereceye kadar hakikata uygundur bilemem.

Müddeiumumiler, alâkalılara Adalet Bakanlığının noktai nazarı budur dedi, hâkime gitmedi, karar almaya lüzum görmedi, Adalet Bakanlığı böyle diyor dedi.

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Ankara) — Usul hükümlerini durduracak demektir?

İZZET AKÇAL (Devamla) — Kanunun normal olarak işlemesine meydan verilseydi ne olacaktı vaziyet? Yazılı emir suretiyle Temyiz kararını almak imkânını kendisine verecekti. Adalet Bakanı yazılı emir vermedikçe, mevzuatımıza göre bu gibi işler Temyiz Mahkemesine intikal edemez.

Şimdi Temyiz Mahkemesinden ne şekilde karar alınabileceğini bugünden kestirmek eibette ki mümkündür. Senelerce ceza sahasında çalışmış olan Temyiz Mahkemesindeki yüksek ve kıymetli hâkimlerin başka türlü düşüneceklerine ihtimal vermiyorum.

Anlatmak istediğim husus şudur; ilmî tefsir, otoritelerin mütalâası tatbikim, hatalı olduğu merkezindedir. Kazai tefsir alınmış değildir. Teşriî tefsir, şimdiye kadar bizde olmamakla beraber, medenî memleketlerin parlâmentolarında münakaşa edilmiş ve karara bağlanarak bu yolda yapılmıştır. Elbette ki, ecnebi bir parlâmentoda münakaşa edilip karara bağlanan husus bir başka parlâmentoda mabihüttatbik olmaz. Ama bu kabîl hukuk prensipleri, Fransa'da ne ise, İngiltere'de ne ise, İsviçre'de ne ise bizde de odur.

Ecnebi parlâmentoların tefsiri, görüşümüze tetabuk etmektedir. Sayın Adalet Bakanının artık, bu konuda musır olmadığını zannediyorum. Nitekim geçen defa görüşmesinde hüsnüniyetinin en bâriz bir misalini verdiler: «Meclis neye karar verirse ben onu tatbik ederim» dediler. Gayet güzel ve yerinde bir ifadedir. Meclis neye karar verirse onu icra edecektir. Onun aksine hareket etmesi kabîl midir? Bu rejim içinde ama isterdim ki, bir yazılı emirle Temyiz Mahkemesine bu işi göndersinler. Temyiz Mahkemesinden bir adli tefsir almış olsunlar ve Buraya onunla gelmiş olsunlar... Böyle bir şeyi yapmadılar. Yapmaya lüzum da hissetmiyorlar. Hâlâ noktai nazarlarında musırdırlar musır olmasınlar. Dünya tatbikatı budur. Kanunumuz böyledir. İlim adamlarının görüşü de budur. Bunun böyle olması lâzımdır. Âzami altı ay hücrede kalması lâzımgelen bir adam beş ay 29 gün cezasını çekmiş bulunduğu sırada yani kanunun meriyete girmesi ve birinci devre müddetini uzatmış bulunması yüzünden hücre ceza müddetini altı ay bir gün temdit ediyorlar. Bu, adletsizliğin ta kendisidir, bunda adalet yoktur. Ceza hukukunun dayandığı esaslara aykırıdır.

Ceza hukuku muayyen esaslara, muayyen prensiplere dayanır. Farzedilir ki, cemiyetle fert arasında bir akit vardır. O akit şudur; eğer camianın nizamını, asayişini şu şekilde ihlâl ederse mukavelede, akitnamede yazılı olan şu ceza ile karşı karşıya gelecek.

Şimdi bunu tek taraflı olarak ihlâl ediyorlar. Hâşâ Büyük Millet Meclisini bundan tenzih ederim.

Tekrar arz edeyim. Adalet Bakanının bu husustaki tatbiki tamamiyle ilmî bir hatadır. Politikadan çok uzaktır. Bu mevzuda verilecek karar politik bir karar değildir, hukuki bir karar olacaktır. Ve dünya hukukçuları bu karardan kitaplarında ve kürsülerinde zaman zaman bahsedeceklerdir. Karar Yüksek Heyetinizindir. (Şiddetli alkışlar).

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Ankara) — Eser yarattın bugün, eser.

REİS — Adalet Vekili.

ADALET VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEK-DAĞ (Ankara) — Muhterem arkadaşlarım; hâkikaten cemiyet bakımından, ferdin hakkı bakımından çok mühim bir mevzu üzerinde bulunmaktayız. Arkadaşımın tefsir talebi üzerinde ve onun lehinde konuşan arkadaşlar var, tefsir talebinin yerinde olmadığı hakkında konuşan arkadaşlarımız da var. Müsaade buyursanız mevzuun muhtasar olmak üzere, bir gerçeğini çizeceğim. 13 ncü maddeyi, yani eski 13 ncü maddeyi Yüksek Meclis içtimai bir zaruretini, içtimai bir ihtiyacın neticesi olarak tadil etmiş bulunmaktaydı. Eski 13 ncü madde nasıl bir maddeydi? Eski 13 ncü madde ile bir kimse ezcümle bir ağır hapis hükmü giyecek olursa; bunun 1/20 sini evvelâ hücrede geçirmek, sonra onun bir kısmını ceza evinde geçirmek mecburiyetinde idi. Bundan sonra ikinci devrede geceleri tecrit edilecek, gündüzleri ceza evinde kalacak. Üçüncü devre olarak yine ceza evinde üç günü dört gün sayılmak suretiyle cezanın bir kısmı infaz edilecek ve yine eski kanun hükmüne göre cezanın bakiyesi de bir günü iki gün sayılmak üzere yine ceza evinde infaz edilecekti. Eski Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin hükmü bu idi. Fakat Yüksek Meclisiniz, içtimai bir ihtiyacın ve zaruretini icabı ilcası ile bu maddeyi tadil etti. Hücre devresi bir aydan altı aya kadar iken bunu iki

aydan bir seneye çıkardı. Üç günün dört gün sayılması gereken üçüncü devreyi kaldırdı. Bir günün iki gün sayılması gereken 4 ncü devreyi de kaldırdı. Yani Ceza Kanununun bir maddesini ihlâl eden her hangi bir vatandaş bir ceza hükmü giydi mi, artık o ceza hükmünün yeni kanuna göre infaz etmek lâzımgelirse, hükmünün miktarına göre, evvelâ bir sene hücrede kalacak. Bir miktarını ikinci ve üçüncü devrede çekecek, dördüncü devre yok. İş esasına göre müesses ceza evlerine gönderilecektir. Son kısmı da orada çekecektir.

Yüksek Meclisin tedvin ve tesis etmiş olduğu bu hüküm üzerine Hükümetiniz ne yaptı ki arkadaşımız bu tefsir yoluna teveccüh etmiş bulunmaktadır? Biz, tatbikattaki tereddüt ve teşevvüşleri bertaraf etmek ve bu yeni kanun hükmünü kanun vâzımın maksadına uygun bir şekilde tatbik etmek için şu yolda tatbikata tevessül ettik. Dedik ki, kanun 1 Ağustos 1953 tarihinde meriyet mevkiine girecektir. 1 Ağustos 1953 tarihine kadar, ceza evlerinde bulunan ve üç günü dört gün, bir günü iki gün sayılan mahkûmların 1 Ağustos 1953 tarihine kadar olan hakları müstesna haktır. Yani üç günü dört gün ve bir günü iki gün sayılacaktır. Ne zamana kadar? 1 Ağustos 1953 tarihine kadar. 1 Ağustos 1953 tarihinden sonra ise, bu hükümlünün geri kalan cezası yeni kanun hükmüne göre çektirilecek, yani üç günü dört gün, bir günü iki gün sayılmıyacak dedik. Ve bu suretle bir tamim yaptık. Maksadımız tereddüt ve teşevvüşleri ortadan kaldırmak ve vâzır kanunun maksadına uygun bir şekilde, bu kanundan anladığımızı izah etmek idi.

Bu tamimi yaparken muhterem arkadaşlar, Adalet Bakanı Osman Şevki Çiçekdağ olarak yalnız başına bu tamimi imza etmiş değilim. Arkadaşım hukuk mütehassıslarından bahsediyorlar. Benim muhitimde de, müsaadeleriyle arz edeyim, kendisi de yakînen bilirlirler, adalet yolunda yıllarca emek vermiş, alın teri dökmüş arkadaşlarım, hukuk doktoru arkadaşlarımız vardır. Bu arkadaşlar, bilhassa kendi aralarında, müsteşarın başkanlığı altında toplanarak bu işi müzakere etmişler ve neticede bu günkü tatbikatımızın şeklini tesbit etmişler. Yalnız yedi arkadaşım noktai nazarına toplanmış bulunan iki arkadaş iştirak etmemişler. Hâdiseyi olduğu gibi arz ediyorum. Bana mü-

racaat ettiler, vaziyeti izah ettiler, yedi arkadaşın kabul ettiği ve aralarında müsteşar ve umum müdürün bulunduğu ekseriyetin noktai nazarına, ben de iştirak ettim. Bu işte en ufak bir aksaklık olmasın diye, salâhiyettar daire bana gelmeden evvel telefonla, İstanbul Üniversitesi Ceza Usulü ve Ceza Hukuku Ordinaryüs Profesörü Tahir Taner'le bir de muhabere yapmışlardır. Bir tamimi yaptık, tatbikata uygun mudur, değil midir, diye sormuşlardır. Tahir Taner'in, yaptığımız tamimin tatbikata uygun olduğuna dair mütalâasını getirdiler. Bu noktai nazar da kitabında olduğu gibi münderic bulunuyor.

Arkadaşlarımın noktai nazarını bu şekilde anladıktan sonra bu tatbik yoluna gitmek lüzumuna bendeniz de kaani oldum.

Müsteşarım, ki evvelce Temyiz âzası idi, Ceza Dairesi Reisi ki, bir otoritedir, bu hususta noktai nazarlarını beyan etmiş, tamamen uygundur, demişlerdir. Bu sahada memuriyet vermiş olan İzzet Akçal arkadaşımız yakinen bilirler, Ceza Evleri Umum Müdürlüğünde bulunmuşlardır. Sâkıp Bey, Temyiz Mahkemesi İkinci Ceza Reisvekili arkadaşımıza da, böyle bir tamim hazırladık, noktai nazarınız nedir, dedik. Arkadaşımız, tamamen yerindedir, diyor. Ondan sonra sıra bizim imzamıza geliyor, biz de imza ediyoruz.

İZZET AKÇAL (Rize) — Temyiz Mahkemesine müracaat etmekle ihsası rey etmişler.

ADALET VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEK-DAĞ (Devamla) — Şimdi, muhterem arkadaşlarım, demek oluyor ki, indî bir telâkki ile, gayrihukuki bir görüşle hareket eden bir Adalet Vekâleti yoktur. İlme, hukuk prensiplerine tamamen yer veren ve onu yürütmek isteyen bir Adalet Vekâleti vardır. Bu itibarla biz, tatbikatımızda tamamen isabet etmiş olduğumuza kani ve kail bulunuyoruz.

Şimdi, İzzet Akçal arkadaşım bizim yaptığımız tatbikata göre Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesi hükmünü nazara alarak diyor ki : 13 ncü madde, eski 13 ncü maddeye göre ağır bir hükmü muhtevi bulunuyor. Son hüküm ağır olduğuna göre, Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesine nazaran, tatbik edilmemesi gerekir. Çünkü 13 ncü madde ağır hükmü muhtevidir. İkinci maddenin vaz'ettiği prensip ise, aleyhte olan hükmün tatbik edilmemesini âmir-

dir. Binaenaleyh 13 ncü maddenin ağır hükmünün teşmili suretiyle tatbiki suçlunun aleyhinedir. Bu itibarla tatbikat yerinde değildir, diyorlar.

Arkadaşlar, müsaadenizle bunları, arkadaşımın dayandığı bu noktai nazarın ve hukuk nazariyesinin burada yeri olup olmadığını ve vekâletçe 1937 senesinden beri bu yolda yapılan tatbikat ve bu arada Yüksek Mecliste tecelli eden bir iradeyi göz önünde tutarak bendeniz de bu mevzuda arkadaşlarımı mümkün olduğu kadar tenvir etmek isterim, karar ve irade Yüksek Meclisindir.

Fakat arkadaşlarım bu, ne en ufak bir his ne de heyecan mevzuudur, bu, doğrudan doğruya cemiyet hayatına, ferdin hayatına taallük etmektedir. Vereceğiniz karar, ceza evinden çıkmaması lâzımgelen bir adamın çıkmasına veya kalması lâzımgelen bir adamın kalmamasına imkân ve mahal verebilir. Bu itibarla adaletin olduğu gibi tecelli etmesi ve vâzı kanunun bu maddelerden kasdının ne olduğunun Yüksek Meclisçe lâyikiyle tesbit ve karar altına alınması lâzımdır. Müsaade buyurursanız arkadaşlarımın evvelâ dediklerini bir kere arz edeyim; arkadaşlarım diyorlar ki; Türk Ceza Kanununun mehazı olan İtalyan Ceza Kanununun 2 nci maddesinin son fıkrasında «infaz» kelimesi yoktur. Yalnız «tatbik» kelimesi vardır. Bu infaz kelimesi bizim kanun vâzı tarafından konulmuştur. Bundan maksat da, mahkemelerce hükümlenen cezaların mahkûmlara ne suretle ve ne şekilde çektireceği hakkındaki 13 ncü madde ile mütaakıp maddeler hükümlerinin mahkûmların lehinde veya aleyhinde değiştirilmesi halinde, 2 nci maddenin vaz'ettiği prensibe göre aleyhte olanın tatbik ve infaz edilmemesi ve lehte olanın ise tatbik ve infaz edilmesidir. Bu itibarla son kanun ile tadil edilmiş ve eskisine nazaran daha ağır bir hükmü muhtevi bulunmuş olan 13 ncü ve mütaakıp maddelerin, kanunun meriyete girdiği 1 Ağustos 1953 tarihine kadar, suç işlemiş veya hüküm giymiş olanlara, 1 Ağustos tarihinden sonra yeni 13 ncü madde ve mütaakıp maddelerin, tatbik edilmesi yersizdir, diyorlar.

Bir arkadaşımız da, bütün hukuk müntesibini ile, Adalet Vekâletinin anlayışı arasında derin bir fark vardır, buyurdular.

Bu hükmü tatbikte ihtilâfa sebep olan infaz

kelimesi göz önünde tutularak Türk Ceza Kanununun ikinci maddesinin son fıkrasının tefsiri gerektir, buyuruyorlar.

Muhterem arkadaşlar; şimdi dayandığımız sebepleri birer birer arz edeceğim.

Türk Ceza Kanununun değişen 13 ncü maddesinin müzakeresi sırasında Zonguldak Mebusu Muammer Alakant arkadaşımız yeni infaz sistemine dair sözcüden şöyle bir soru soruyor :

«Bundan evvelki ahkâmda olduğu gibi bundan sonra dahi asri ceza evlerinde çektirilecek olan cezaların bir gününün iki güne mahsup edilmesi hakkında Komisyonun düşüncesi nedir?»

Muammer Alakant arkadaşımız bu suali Komisyon Sözcüsü arkadaşımıza burada tevehh etmiş bulunuyor. Komisyon Sözcüsü arkadaşımız da aynen şöyle diyor :

«Yine komisyon olarak kanunun tadillerinin meriyete girdiği tarihe kadar istifade edenlerin hakkı müktesebi baki kalmakta ve bakiye cezalar hakkında, meriyete girecek kanun hükümlerinin tatbiki uygun bulunmaktadır.»

Şimdi arkadaşlarım, işte, Muammer Alakant arkadaşımızın gösterdiği tereddüt üzerine aydınlanmasını istediği bu mevzu hakkında Komisyon Sözcüsüne tevehh ettiği soru ve işte Komisyon Sözcüsünün bu suale verdiği gayet açık, her türlü tereddütü, her türlü şüpheyi ortadan kaldıran cevap, hem de kendi şahsi mütalâası olarak değil, doğrudan doğruya komisyonu adına verdiği cevap.

Şimdi, komisyon sözcüsü arkadaşımızın vermiş olduğu bu cevap en ufak bir itiraza, en ufak bir mütalâaya asla mâruz kalmamış, en ufak bir itiraz dermeyeran edilmemiş; Yüksek Meclisçe tasvibedilmistir. Şimdi arkadaşlarım, işte Muammer Alakant'ın suali, işte komisyon sözcüsünün açık ve sarîh cevabı ve Yüksek Meclisin muhtesem tasvibi; bunlar bizim tatbikatımızın temelini, bizim tatbikatımızın mesnedini teşkil etmiştir. Ben eğer vekil olarak, bunun hilâfına hareket etmiş olsaydım, yani arkadaşımızın birçok mütalâalar ileri sürerek profesörlerden bahsederek, otoritelerden bahsederek ileri sürdüğü mütalâaları mesnet ittihaz ederek tatbikata geçmiş. Yüksek Mecliste Sözcünün şu mütalâasını bir tarafa bırakmış olsaydım, o zaman işte burada cevap vermek imkânından sureti katiyede mahrum bırakılırdım. Bu itibarla bizim tatbi-

katımızın temelini, mesnedini, işte Yüksek Meclisin bu tasvibi; Yüksek Meclisin tecelli eden bu iradesi teşkil etmektedir.

Muhterem arkadaşlarım; o gün Muammer Alakant arkadaşımız bu suali niçin sormuş? Asıl bu mevzu üzerinde bir parça durmamız lâzımgeliyor. Arkadaşlarımızın, 3 . VI . 1953 tarihli birleşime ait zabıt ceridesinin ellerinde bulunmasını isterdim.

Kanunun tadilini teklif etmiş olan ve şimdi tefsir sahibi olan İzzet Akçal arkadaşımız buraya gelmiş, Muammer Alakant'ın sualinden evvel burada konuşurken aynen şöyle söylemiş: « Müddetten kazanmak hususundaki hükümleri tamamiyle çıkarmış bulunmaktayız. ama kanunun meriyete girdiği tarihe kadar suç işlemiş olanlar haliyle halen meri bulunan kanunun istifadeli hükümlerinden faydalanacaklarıdır. Bu hal Ceza Kanununa, hukuk prensiplerine tamamiyle uygun olan bir mütalâadır » demişlerdir. (İyiya sesleri). İşte bu sırada Muammer Alakant onun üzerine soru soruyor. Sözcüyü bir kaç defa davet ediyor. Makamı Riyaset, « müsaade buyurun » diyor. Sözcü kürsüye çıkıyor, Muammer Alakant soru soruyor. Sözcü arkadaşımız da buna cevap veriyor.

Şimdi İzzet Akçal arkadaşımız diyor ki: «Komisyon sözcüsü böyle konuşmak hakkına mâlik değildir, ben komisyon reisinin mütalâasından anlıyorum; komisyon sözcüsü ferdi olarak buraya çıkmıştır, komisyonun rey ve mütalâasını dahi haiz değildir.»

Şimdi arkadaşlarım, müsaadenizi rica edeceğim; kanun teklifçisi İzzet Akçal arkadaşımız buradadır, komisyon sözcüsü de burada Komisyon Reisi de buradadır, niçin itiraz etmediler?

CEVDET SOYDAN (Ankara) — Kaçun mu bu? Söylemiş olabilir..

ADALET VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEK-DAĞ (Devamla) — İzzet Akçal arkadaşımızın bu sözü ile komisyon sözcüsü arasında tam bir ziddiyet vardır. Niçin İzzet Akçal arkadaşımız o zaman buraya gelip kanun teklifçisi olarak şu prensiplere dayanıyorum, Komisyon sözcüsünün sözünü kabul etmiyorum, niçin dememiş?

İZZET AKÇAL (Rize) — Ben yoktum.

ADALET VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEK-DAĞ (Devamla) — Arkadaşım yokmuş, şimdi konuşan arkadaşlardan birisi çıkıp da komisyon sözcüsünün sözünü o anda niçin tekzip etmemiş.

Haydi, onlar da yoktu. Komisyon Reisi olan Muhterem Halil Özyörük komisyon sözcüsü ile yanyana oturuyordu. Niçin o zaman kalkıp da demedi ki, komisyon sözcüsünün sözü yalnız kendisini ilzam eder; komisyon sözcüsü bu sözü ile, hukuk prensiplerine aykırı, indî bir mü-talâada bulunmuştur. Binaenaleyh komisyonumuz kendisine böyle bir salâhiyet vermemiştir. Arkadaşımızın bu sözü, bu mühim mevzuda, bu hayatî mevzuda çok kötü neticeler doğurabilecektir. Ey Meclis, uyanık olun, komisyon sözcüsünün bu sözüne dikkat edin ve bunu kabul etmeyin demesi lâzım gelmez mi idi? Sonra, Mecliste en ufak bir itiraz yok, en ufak bir mütalâa yok. Hakikaten muhteşem bir tasvip-tir arkadaşlar. Onun için bunun hilâfını mü-talâa etmek, o muhteşem tasvibi hiçe saymak demek olur ki, biz bu tasvibe itaati kendimize vazife telâkki ettik ve ederiz arkadaşlar.

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Ankara) — Sü-kûttan ihtişam mı doğar?

ADALET VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEK-DAĞ (Devamla) — Arkadaşlar, Meclis bu yük-sek tasvip şeklini benimsemiyor. Halbuki bu tasvibin büyük bir değeri vardır. Bugün fakül-telerde ders mevzuudur. Bugün tevhide içtihat kararlarının mabihül istinadıdır. Tevhidi içti-hatlarda komisyonların raporlarına ve sözcülerin mütalâalarına dayanıyorlar.

Şimdi deniyor ki, komisyon sözcüsü fevrî olarak kürsüye çıktı. Komisyonun mütalâasını almadı. Şu halde Yüksek Meclisin teşriî haya-tında yeni bir anane tesis etmek lâzımgelecek-tir. Bundan sonra bir komisyon sözcüsü bura-ya çıktı mı, kendisine, fevrî mi çıktı, yoksa ko-misyonun iradesini hâmil olarak mı çıktı diye bir sual sorulacak ve ondan sonra sözüne itibar edilecektir. Bu, Meclisimizin ananesine tamamen aykırı bir mülahazadır. Bu itibarla arkadaşlar, bizim, Meclisin tasvibine iktiran eden tatbikatı-mızın isabetini evvelâ bu yönden yüksek takdi-rinize arz ederim.

Şimdi asıl arkadaşların üzerinde durdukları Türk Ceza Kanununun ikinci maddesinin son fıkrasındaki «infaz» kelimesine geliyorum.

Arkadaşlarımız divorlar ki, Türk Ceza Ka-nununun ikinci maddesinin son fıkrasındaki «İnfaz» kelimesi İtalyanca aslında yoktu. Bu kelimenin Ceza Kanununun ikinci fıkrasında yer almış bulunmasından maksat, cezaların

infaz şekline taallük eden kısmı da bu ikinci maddenin çerçevesine sokmaktır.

Şimdi arkadaşlarımızın yanlış düşünceleri bilhassa burada kendisini göstermektedir. Ar-kadaşlarımızın ileri sürdükleri ve tezlerine mesnet yaptıkları «infaz» kelimesi bilhassa me hazımız olan İtalyanca aslında mevcut de-ğildi. Fıkranın İtalyanca aslı aynen şu idi: Demin arkadaşım okudu, müsaadenizle bir de ben okuyayım.

«Fİilin işlendiği zamanın kanunu ile, sonra-dan neşrolunan kanunun hükümleri birbirin-den farklı ise maznunun lehinde olan kanun tatbik olunur.»

Kanunumuzun ikinci maddesinin buna te-kabül eden fıkrası da aynen şöyledir; «bir cürmün veya kabahatin işlendiği zamanın ka-nunu ile sonradan neşrolunan kanun hükümle-ri birbirinden farklı ise failin lehinde olan ka-nun tatbik ve infaz olunur.»

Arkadaşlarım, görülüyor ki fıkranın aslı ile bizdeki metni arasındaki fark (maznun) ye-rine (fail) kelimesinin konması ve (infaz) ke-limesinin butrava ilâve olunmasıdır. Biz bunda tamamen isabet müsaade edivoruz.

Zira, bu ikinci maddenin son fıkrasının bahsettiği prensibe göre sonradan nesredilmiş olan kanunun lehte olması halinde kanun hük-münün sadece maznuna, değil mahkûma da tescim edilmesi lâzımgelir. İtalyan Kanununda sadece maznundan da bahsedilmektedir.

Biz, (maznunu) olduğu gibi almış olsa idik, o zaman tatbik kelimesi yerindedir, biz, (fail) kelimesini aldığımızı göre, (infaz) kelimesini orava koymak yerindedir. Bu, ne demektir?

Arkadaşlarım; bir suç muvacehesinde, bir suçlu, bir maznun veya mahkûm vardır. Eğer fail maznunsu mahkeme, bunun lehinde olan kanunu tatbik edecektir. Eğer, suçun faili bir mahkûm ise yani hüküm giymiş, ceza evinde mahkûmiyet müddetini gecirmekte ise, mahke-me artık kanun muhakeme edecek değildir, mah-kemenin tatbik edeceği bir hüküm yoktur. Za-ten o hükmü giymiştir. Hüküm kazı ve muh-keme halini almıştır. Su halde müddei umumî infaz yoluna gidecektir. Yani hüküm giymiş olan mahkûmun cezasından, lehinde olan kısmı-nı tenzil edecektir. Bu, mahkeme hükmüne ka-tiyen hacet göstermeyecek bir keyfiyettir. De-

mek ki buradaki tatbikat, hakimın Ceza Kanununun lehde olan kısmını tatbik etmesidir. İnfaz ise, müddeiumuminin, hüküm giymiş olanın lehinde bulunan kanunla hükmü tenzilen tatbik ve infaz etmekte kayfietidir.

Geçen defa da arzetmiştim. Ceza Kanunu lâyihasının 1926, yani 1341 tarihinde ilk müzakeresinde Temyiz Mahkemesinde bir komisyon kurulmuştur. Merhum İhsan Beyin reisliği altında, bu komisyon, Ceza Kanununun ikinci maddesine karşılık olmak üzere bir hüküm tedvin etmek istemiş, 4 fıkra halinde. Fakat sonradan ondan vazgeçmiş, (infaz) kelimesini ikinci maddenin sonuna eklemiştir.

Müsaadenizle onları dahi burada okumak mümkündür.

Ceza Kanunu komisyonu, ikinci maddenin son fıkrası yerine kaim olmak üzere şu bendeleri tesbit etmiştir. «Bir fiil hakkında eski kanuna göre verilen ceza o fiil için yeni kanunda yazılı cezadan farklı olduğu surette bakılır:

A) Yeni kanuna göre ceza mahdut ise, eski kanuna göre verilen cezanın yeni kanunun tâyin ettiği hadden fazlası infaz olunmaz.» İnfaz olunmayan nedir? Cezadır.

«Yeni kanunda yazılı ceza iki had arasında mütefavit ise, en az hadden fazlası infaz olunmaz.»

Yeni kanunda beş seneden on seneye kadardır. Eskiden altı sene hüküm giymiştir. Yeni kanunun beş seneden on seneye kadar mütefavit hükmüne göre aşgari haddi bulunan beş sene maznun ve mahkûm hakkında tatbik ve infaz olunur.

«Eski kanuna göre verilen hükme teşdit sebebi tutulan fiil, yeni kanuna göre cürüm olmaktan çıkmışsa, eski kanunda yazılı cezanın en azı derecesindeki miktarı infaz olunur. «Hükme esas olan fiil ile cezanın nevi ve mahiyeti değiştirilmişse, yeni kanunda yazılı en azı infaz olunur.» Cezanın nevi ve mahiyeti ağır hapis iken hapis olmuş ve ceza 3 seneden beş seneye kadar ağır hapis iken, iki seneden beş seneye kadar ağır hapis olmuştur. Burada yeni kanundaki maznun veya mahkûm lehine olan kısım aşgari had infaz olunur. Evvelâ maddenin son fıkrasını şu suretle tedvin etmek istemişlerdir. Fakat sonradan, malûmu âliniz kanunların veciz ve münekkah olması lâzım

geldiği için, veciz ve münekkah olmak prensibi ile Ceza komisyonu bu fıkralardan vazgeçmiş, infaz kelimesini ikinci maddenin, son fıkrasına ilâve etmekle, bir de (maznun) ve (mahkûmu) (fiil) olarak göstermekle şu maksadı ifade etmiştir. Binaenaleyh oradaki infaz kelimesi, 13 nû madde ile, yani şekli Ceza hukuku ile en ufak bir alâka göstermeyen, bir kelime ile, doğrudan doğruya maddi Ceza hukukuna, yani cürüm ve kabahat karşılığı ceza maddelerinde gösterilen cezalara maksur ve munhasır bulunmaktadır. Bunu böyle anlamak lâzımgelir arkadaşlar.

Şimdi arkadaşlarım, ceza komisyonunun kararından, şu mütalâasından ve kanun metninin şu sarîh hükmünden şu suretle bahsettikten sonra, müsaade buyurursanız bir de infaz rejimimizden bahsetmek suretiyle maksadımızda, tatbikatımızdaki isabet durumumuzu arza imkân bulmuş olayım.

Yeni 13 nû madde hakkındaki tatbikatımıza mesnet teşkil eden ve tarzını değiştiren kanunların hilâfına kanuni bir hüküm olmadıkça makabline teşmil edileceği lüzumunu teyideden prensiple ve yine ceza hukuku otoritelerinin rey ve mütalâalarının üzerinde durmak yerinde olacaktır. Evvelâ şu hususu ehemmiyet ve dikkatle göz önünde tutmalıyız ki, infaz, sadece bir hürriyetin tahdidî değildir. Onun asıl gayesi, mücrimin ıslahı halidir. İslah ise işlediği suçla cemiyetin nizamını, huzur ve emniyetini bozmuş ve cemiyet namına da kendisine hürriyeti tahdit eden bir hüküm giydirilmiş olan mücrimin, ceza evinden cemiyete iadesi zamanında, işlediği cürümden dolayı nedamet duymuş, mânevi cephesini kötülüklerden tasfiye ettirmektir ve bir daha suç işlemeyecek, suç işlemekten sakınacak ve böylece cemiyete zarar vermeyecek hayırlı bir unsur olarak katılabilecek olmasıdır. İslah keyfiyeti budur arkadaşlar. Demek ki cezanın infazında bu sistemle kanun vâzını iki gayeyi istihdaf etmiş oluyor. Birisi şu ve bu sebeple suç işlemiş ve hüküm giymiş olan kimsenin ıslahı halini sağlamak, diğeri de ıslahı halin tabii bir neticesi olarak bu gibilerden cemiyetin nizamını, huzur ve emniyetini korumaktır.

İşte gaye bu olunca, kanun vâzının vaz'ettiği en son icra ve infaz sisteminin icra şekli ağır olursa, daha ıslah edici ve içtimai nizamı

daha koruyucu farz ve kabul edilir. İşte bu sebeptendir ki bu son sistemin tereddütsüz ve şüphesiz makâle teşmili suretiyle cezanın tatbik ve infazı lâzımgelir.

Aksi takdirde, yani son icra ve infaz sisteminin, şu veya bu mütalâa ile makâle teşmil edilmemesi halinde, kanun vâzına, ıslah edici olan bu sistemi bırakıp, onun yerine mücrimi biraz daha tereddide götürecektir, biraz daha içtimai nizamı bozucu bir sistemi ikame ettiğini izafe ve isnadetmek gibi bir netice doğar. Buna da bilmem ki cevaz var mıdır? Kanun vâzının abesle iştigal ettiği farz ve kabul olunabilir mi?

Arkadaşlarımız, bir eski sistem var. Üç gün, dört gün sayılıyor. Bir gün iki gün sayılıyor. Ve hücre cezası âzami altı aydır. Kanun vâzını olarak sizler, bunun ıslah edici bir sistem olmadığına kanaat getirmiş ve 13 ncü maddeyi bu sebeple tadil etmiş bulunuyorsunuz. Diyorsunuz ki : Bir mahkûmun altı ay hücrede kalması, üç günün dör gün, bir günün iki gün sayılması suretiyle cezanın infaz edilmesi, onun ıslahı halini müddei olmamaktadır. Bu itibarla bu ıslah rejiminden vazgeçiyoruz. Asıl ıslahı hal, onun ceza evinde bir gününü bir gün olarak çekmesi halinde mümkün olacaktır. Biz eski sistemi terketmiyelim, o sistem iyidir, der misiniz? Çünkü siz kanun vâzını olarak daha iyiyi, daha mükemmeli, daha doğruyu ikame etmekle mükellefsiniz. İyiyi bırakıp kötüye doğru gitmeyi düşünebilir misiniz? En son yaptığımız kanunun vâzının da böyle olması ve böyle kabul edilmesi icabeder. Ama ağırılmış. Kanun vâzını olarak sizlerin kabul ettiğiniz en son sistemin, en iyi sistem olduğunu kabul etmek gerektir.

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Ankara) — Ama neşrinden sonra suç işliyecekler için. Ondan evvelkiler için değil.

ADALET VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEKDAĞ (Devamla) — Onu da arz edeceğim. Şimdi biz bu 13 ncü madde hükmünü bir ıslah sisteminin icabı telâkki ederken, bir arkadaşım geçen defa burada dedi ki; hayır, bu bir ıslah sistemi değil, infazdır; biz kanunun 13 ncü maddesini bir ibreti müessire olarak tadil ettik dedi. Arkadaşım İzzet Akçal Bey de hakikaten teklifi kanunisine bunu bir ibreti müessire olarak koyduğunu söylemiştir. Arkadaşlar, infaz sisteminde ibreti müessire olamaz. Yani bir mahkûm

var. Ceza evinde cezasını çekmektedir. Hariçte vatandaşlar suç işlemesinler diye ıslah yoluna, ahlâk yoluna girmiş bir insana ne yapalım arkadaşlar? Suç işliyenler hakkında bu ıslah edici sistemi bırakıp, daha ağır hükümler koyan bir infaz sistemini kabul etmiyoruz. Binaenaleyh infaz keyfiyeti bir derstir, bir kimsenin mütebbih olması keyfiyettir. 18 sene, 24 sene; 30 sene ağır hapis cezası ve idam. Asıl memlekette ses verecek olan ceza budur arkadaşlar. Yoksa şu adam iyidir, şu adam ahlâklıdır, bu adam ıslahı hal etmiştir diye doğrudan doğruya Adalet Vekâletinin salâhiyetine terkedilmiş olan sistemi ibreti müessireye esas tutmaya hukukan imkân tasavvur edilemez. Binaenaleyh üç günün dört gün sayılması ve bir günün iki gün sayılması yolunda tecelli eden iradeniz bir ibreti müessire hükmü olarak mütalâa edilemez. Bu, sadece sizin kabul ettiğiniz yepyeni bir ıslah sisteminin ta kendisidir.

İzzet Akçal arkadaşım bâzı isimlerden bahseder, biz bâzı isimlerden bahsederiz. Elbette takdir sizlerin olacaktır. Şimdi arkadaşım, milletlerarası otorite olan hukuk profesörlerinin eserlerine temas ettiler. Müsaadenizle ben de arz edeceğim.

Arkadaşımız; Ceza Hukuku Beynelmilel Ordinaryüs Profesörü Garraud'dan bahsettiler. Bizde de hukuk doktorası yapmış arkadaşlar var, Avrupa'da doktora yapmış gelmişler, tercümesini yapıp bize veriyorlar. Ben burada tamamen arkadaşlarımızın tercümesini esas ittihaz ederek izah edeceğim. Dayandığımız eserler arasında yalnız Garraud değil, diğer otoriteler de vardır. Sonra İstanbul Üniversitesi Ceza Hukuku Ordinaryüs Profesörü Tahir Taner'in bu mevzu hakkındaki fikir ve mütalâalarını müsaadenizle arz edeceğim. Bu profesörler, bu otoriteler, kanunların zaman bakımından tatbiki mevzuunu tetkik ettikleri sırada, yukarda izah ettiğimiz üzere, onu, maddi ceza hukuku, şekli ceza hukuku diye ikiye ayırmışlardır.

Maddi ceza hukuku, Ceza Kanunundaki maddelerde zikredilen suçun karşılığı olan ceza, maddi cezadır ve bu cezanın felsefesinden, mahiyetinden bahseden hukukta maddi ceza hukukudur.

Bir de şekli ceza hukuku, yani bu maddi ceza hukukuna giren ceza ile cezalandırılmış olan bir kimsenin cezasının ne suretle çektirileceğine dair olan cezanın infaz şeklidir.

Muhterem hocam Sadri Maksudi demin işaret buyurdular, o ağır cezanın makable teşmil edilmemesi, mahkûmun lehinde bulunan cezanın makable teşmil edilmesi ebedi bir hukuk kaidesidir. Doğru, kendisiyle beraberim. Maddi ceza hukuku çerçevesine girer. Yoksa ıslaha taallük eden infaz sistemi ile infaz sistemi ile bunun katiyen alâkası yoktur. Maddi hukuk; doğrudan doğruya Türk hâkiminin tatbik ettiği bir hukuktur. Şekli hukuk ise, idareye memur olan insanların haiz oldukları salâhiyetleri tedvin eden hukuktur, ikisi arasındaki farkı göz önünde tutmak lâzımgelir.

Garraud bizdeki tercümeyle göre, diyor ki : Münhasıran infaz sistemini değiştiren kanunlar, hem maznun ve hem de mahkûm hakkında makable teşmil tatbik edilir.

Roubier, bizdeki tercümesine göre :

Yeni kanun, cezanın sadece infaz rejimini değiştirmişse, lehte ve aleyhte olması mevzu bahis edilmeksizin hem maznun, hem mahkûm hakkında geçmişe teşmil edilerek tatbik edilir. Yani infaz tarzını değiştiren kanun geçmişe teşmil edilerek tatbik edilir.

Frof. Magnol, infaz şeklini değiştiren kanunlar geçmişe de şâmil dir, diyor.

Frof. Faruk Erem'den bahsettiler. Faruk Erem'in kitabından alıyorum. «2 nci maddedeki kanun tâbiri ile, maddi ceza hukukuna ait kanunlar kastedilmiştir.» Bu zat böyle söylüyor. Bu sebeple 2 nci madde hükmü usul kanunlarına, mahkeme teşkilât kanunlarına cezanın infazına taallük eden kanuna şâmil değildir.

Müsaade buyurursanız kitap buradadır, arkadaşımın tetkikına arz edebilirim.

Ord. Prof. Tahir Taner'de aynen böyle söylüyor. Bu zat da ceza otoritesidir, ceza hocasıdır. 5 senelik Prof. değildir. Ondan feyz almıyan kimse memlekette pek azdır. Birçok arkadaşlarımız onun kürsüsünden feyz almış bulunmaktadır. Ve hâlâ bu muhterem üstat aynı kürsüde bu dersleri takrir ve izah etmekte ve memleket gençliğine feyiz vermektedir. Binaenaleyh, elbette benim hâkimim o kürsüden yetiştiğine, benim hukukçum ondan feyiz aldığına göre en evvelâ onun ilmî ve hukuki fikrine kıymet vermeliyim lâzım gelecektir.

Tahir Taner aynen şöyle söylüyor : «Yeni rejimin, cezanın gayelerini daha iyi bir surette

elde etmeyi temin edeceği ve hüsusiyle mahkûmun uslanmasına daha ziyade yarıyacağı tarz olunur. Tadilâtın da asıl bu maksatlar için yapıldığı şüphesizdir. Bu itibarla evvelce işledikleri suçlardan dolayı cezalarını fiilen çekmemiş veya kısmen çekmiş olanlar hakkında yeni kanunun derhal tatbik edilmesi, hem sosyetenin ve hem bizzat mahkûmların menfaatine daha uygundur. Bir cezacının dediği gibi, eski kanun mer'i iken mahkûm olanları ıslah edilmiş rejimin dışında neden bırakmalı? Bu, biraz fazla ıstırap verici olmakla beraber, daha müessir olan yeni bir tedavi usulü ile hastayı iyi etmekten bir hekimi, hastanın, o yeni usulün keşfinden evvel hastalandığı düşüncesiyle, menetmeye hemen hemen muadil bir şey olur» demekte ve aynen şu mütalâayı da ilâve etmektedir; «Cezanın tentiz tarzını değiştiren kanunların geçmişe şümulü kabul edilmediği takdirde, aynı cezaya mahkûm olanların suçu işledikleri tarihlerin muhtelif olması hasebiyle belki de uzun bir zaman zarfında çeşitli ve farklı rejimlere tâbi tutulmaları icabedecektir. Bunun iyi netice vermemiş olduğu sonraki tadilâta kabul ve teslim edilmiş iken, bu rejimin uzun bir müddet tatbiki mecburiyetini tahmil ettikten başka, ceza evlerinin idare ve inzabatı bakımından çok mahzurludur.»

Yani arkadaşlar, aynı köyden iki kimse; birisi 31 Temmuz 1953 te, yani kanunun meriyete girmesinden bir gün evvel bir suç işlemiştir. Diğeri de kanun meriyete girdikten bir gün sonra yani 1 Ağustos 1953 te suç işlemiştir. Her ikisi de ayrı ayrı günlerde muhakeme edilmişler, ve 15 er sene hüküm giymişler. Arz ettiğim gibi, birisi 31 Temmuzda, diğeri bir Ağustosta. Çok ıstırah ederim, çok mühim bir nokta üzerindeyiz, arkadaşlar. Her ikisi de 15 er seneye mahkûm olmuşlar. Şimdi aynı cezaevinde ve yanyana odalarda ikamet etmektedirler.

İzzet Akçal arkadaşımızın tefsir talebine yer verecek olursa, üç günü dört gün saymak hasebiyle, on sene veya on buçuk sene sonra hani o lâğvetmiş olduğumuz eski kanun yok mu, o kanun mucibince, o kanunun 13 ncu maddesi gereğince, o mahkûmlardan birisine sen ıslahı hal eyledin, çünkü, sen 31 Temmuzda suç işlemiş bulunuyorsun, buyur git; ötekine de; sen suçu 1 Ağustosta işledin, kaderin böyleymiş, eski sistem ıslah edici değildi, yeni sistem daha

ıslah edicidir, ben de senin hakkında yeni sistemi tatbik ettim, binaenaleyh on beş sene burada kalacaksın mı, diyeceğiz?

Arkadaşlar, iki sistem on sene değil, yirmi sene değil, kırk sene yanyana gidecek.

31 Temmuz tarihine kadar, 31 Temmuz tarihi de dâhil, suç işlemiş olan, hüküm giymiş olsun veya olmasın, ceza evinde bulunsun bulunmasın, muhakeme edilip de hüküm giyecek olursa, ne zaman, yirmi sene sonra da ele geçmiş olsa, hakkında eski rejimi tatbik edeceğiz. Onun üç gününü dört gün, bir gününü iki gün sayacağız. Fakat 1 Ağustos günü suç işlemiş olursa onun hakkında yeni rejimi tatbik edeceğiz; çünkü daha ıslah edici olması dolayısıyla. Bu bir adalet midir?

Arkadaşım Tefvik İleri Millî Eğitim Vekâletinde bulundu. Onun vekâleti zamanından bir misal getireyim. Vekâletimi ilgilendiren bir misal. 1953 tarihinde, senei tedrisiye itibarıyla, farzedelim ki, liseler on iki sene oldu. O gün ilkokula girmiş olan bir çocuk, evvelce lisede on bir sene okuyacaktı, Hukuk Fakültesine girecekti.

Şimdi, arkadaşların telâkkisi şu; liseler on iki sene oldu, üniversitelerin ders mevzuu genişledi, o dersleri hazmedebilmesi için liselerin on iki sene olmasına Millî Eğitim Vekâleti karar verdi.

O halde ilkokulda, orta okulda ve lisede bulunan talebeler diyebilirlermi ki; efendim, siz bu kararı çıkardınız, biz lisede bu vaziyette on iki sene okuyacağız, halbuki biz mektebe girdiğimiz zaman lisede on bir sene okuyacaktık. Bizim bir hakkı müktesebimiz var, bizi bir sene geri bırakınız, bunu diyebilir mi? Diyemezler. Son sistemi en iyi bir sistemdir. 12 sene dahi olsa, bir sene evvel o çocuğun mektepten çıkmasına engel teşkil etse dahi, onu tatbik etmek, kabul etmek mecburiyetindeyiz. Son 12 senelik tahsil talebenin aleyhinde değil, lehindedir. Daha kemale götürücüdür.

Muhterem arkadaşlarım, 1937 tarihinden bu yana vekâletimizce tatbik olunan sistemi de arz edecek olursam bu hususta en ufak bir yanlışlık yapmadığımızı cesaretle arz edebilirim.

Arkadaşlar, Türk Ceza Kanunu 1926 senesinin bir Temmuz tarihinde meriyete girmiştir. Üç günün dört gün sayılması, bir günün iki gün sayılması keyfiyeti mahallî tatbik bulma-

mıştır. Bakınız arkadaşlarım, mahallî tatbik bulmamış, çünkü üç günün dört gün sayılabilmesi, bir günün iki gün sayılabilmesi için iş esasına müstenit ceza evlerinin mevcut olması lâzımgelir. Böyle yerlerde kanunun tedvin zamanında mevcut değilmiş ve bu vaziyet 1937 senesine kadar devam etmiş, Ankara Ceza evi müstesna olmak üzere, 1937 senesine kadar... Mühim bir nokta üzerinde bulunuyoruz ki, bilhassa dikkatinizi istirham ediyorum, 1926 senesinde çıkmış bir kanun mahkûmun ıslahihâlini nazarı dikkate almaktadır. Fakat bu, tatbik sahasına girmemektedir. Kanun vâzı o zaman şu muvakkat maddeyi tedvin etmiştir.

3112 sayılı Kanun 3. II. 1937 tarihinde intişar etmiştir. Kanun aynen şöyledir : Muvakkat madde A) 13 ncü madde ile 15 nci maddede yazılı cezaların çektirilmesi usulüne ait hükümler yeni ceza evleri kuruldukça peyderpey tatbik olunur.

B) Şimdiki ceza evlerinde mahkûmiyet müddetlerinin bir kısmını iyi hal ile geçirmiş olup da vekâletçe tesbit olunacak yaş, meslek ve kabiliyette olan ve yine vekâletçe tâyin olunacak suçların failleri iş esası üzerine kurularak açılmış ve açılacak olan ceza evlerine sevklerinde 13 ncü maddede gösterilen 3 ncü ve 4 ncü devreler şeraitine konularak o devre veya devrelerin hak ve menfaatlerinden istifade ettirilebilecekleri gibi 16 ncü madde hükmünden de istifade ederler.

Madde bu şekildeydi.

Şimdi arkadaşlar, görüyorsunuz ki, bu (B) bendi infazı tamamen idari ve usuli bir muamele saymış ve Vekâleti de bu mevzuda geniş bir takdir hakkı ve salâhiyeti ile teşhiz etmiştir. İşte Vekâlet, maddenin verdiği bu takdir salâhiyetine dayanarak 13 ncü maddenin 3 ncü ve 4 ncü devrelerinden istifade edebilecek olan mahkûmların iş esası üzerine müesses ceza evlerine seçilmeleri ve nakledilmeleri hususunda bir talimatname çıkmıştır. İzzet Akçal o zaman vazifede bulunuyordu. 1937 den 1952 ye kadar Vekâlet 5 tane talimatname yapmış, 5 tane cetvel neşretmiş ve yeni mahkûmların yeni ceza evlerine sevkedilmelerini ve cezalarını oralarda çekmelerini ve bu hükümden ne suretle istifade edeceklerini o beş tane talimatnamede tâyin ve tesbit etmiştir.

Şimdi asıl şayanı dikkat olan bir nokta da

şudur: Birinci talimatnamede deniyor ki: cezasının altı da birini ceza evinde çekmiş olan mahkûm meslek ve kabiliyeti göz önünde tutularak yeni ceza evlerine nakledilebilir. Aradan seneler geçiyor, bu defa bir cezanın altıda biri değil meselâ 18 yıla hüküm giymiş bir hükümlü var, bunun altıda biri ne kadar tutuyor? Üç sene. Birinci talimatname mucibince 3 sene ceza evinde cezasını çekmiş bulunan 18 seneye hükümlü geriye kalan 15 senesini asri ceza evinde çekebilecektir. Bu geriye kalan 15 senenin 1 günü üç gün sayılacaktır. 1949 senesine kadar tatbikat böyledir.

1949 senesinde başka bir talimatname yapılmış, bu, 1/4 e indirilmiştir. Yeni ceza evinde 18 seneyi 4,5 senede ikmal edecektir.

1950 yılında çıkarılan son talimatla da, eski ceza evlerinde 9 sene kalmış olanlar yeni ceza evlerine nakledilir, denmiştir. Demek ki Vekâlet, eline kanunun verdiği salâhiyeti bu suretle mutlak olarak kullanmak suretiyle, maddeyi tatbik etmiş bulunmaktadır.

Şimdi, arkadaşlarımızın noktai nazarıma yer vermek lâzımgelirse, Adalet Bakanlığının bu yoldaki tatbikatı isabetsizdir. Bu devir üç sene idi, şu halde üç senelik müddetini, on sekiz senesinden üç senesini ceza evinde çeken, bakıyesini yeni ceza evlerinde çekecektir. Ancak talimatnamenin meriyete girdiği zaman suç işlemiş olanlar diyecekler ki, bu suçları biz birinci talimatnamenin mer'i olduğu zamanda işledik, binaenaleyh bizim hakkımızda ancak evvelâ üç senelikler, ondan sonra dört buçuk senelikler, ondan sonra on beş senelikler yeni ceza evlerinde çekeceklerdir. Halbuki seyyanen üç senelikler, sonra dört buçuk senelikler, sonra dokuz senelerini ceza evlerinde çekmiş olanlar göz önünde tutularak tatbikat yapılmıştır. Bu da, muvakkat maddeden mülhem olunarak ve onun şarih hükmüne dayanılarak yapılmıştır. Bu da gösteriyor ki, arkadaşlarımız, infaz tamamen ıslah edici bir rejimdir, infaz sadece hürriyetin tahdidî değildir. Binaenaleyh, infaz ıslah olduğuna göre, kanun vâzı infazı ıslah kabul ettiğine göre, en yeni sistem, en yeni rejim, en mükemmel sistem ve rejim olduğu farz ve kabul olunur. Onun makable teşmili muhakkak ki adaletin, cemiyetin menfaatine olur.

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Ankara) — Ağır olmamak şartıyla.

ADALET VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEK-DAĞ (Devamla) — Vâzı kanun yeni sistemi, ağır da olsa böyle telâkki ediyor. Hâmid Şevket Bey; ıslahı halin ancak 6 ay veya bir sene müddetle hücrede kalmaya vâbeste olduğunu ve hücrede bir sene kaldıktan ve üç gün bir gün olarak infaz edildikten sonra mahkûmun ıslahı hal edebileceğini söylüyor. Eski sistemi ve eski rejimi nihayete erdiriyor. Yeni rejimin iera şekli ağır dahi olmuş olsa, onun daha ıslah edici, daha mükemmel yapıcı, daha ziyade ahlâka götürücü, uslandırıcı olduğunu farz ve kabul etmek mecburiyetindeyiz. Yoksa kanun vâzının, âbesle iştiğal ediyor, ıslah ediciyi bırakıyor, kötüleyiciye gidiyor telâkki hâsıl olur ki, buna asla ihtimal verilemez.

Hattâ arkadaşlarımız, düne kadar tatbik ettiğimiz yeni rejimde, bir mahkûm, üç günü dört gün veya bir günü iki gün sayılmak üzere cezasını çekmekte iken, hastalanmış olsa ve hastalığı devam etse, eski ceza evine, yani merkez ceza evine nakledilir. Kendisi iyi olduktan sonra yeni ceza evlerinde yer bulunmazsa, benim hakkı mükteşebim vardı, bir günüm iki gün sayılıyordu, hastalandım, şimdi iyi oldum bu tarihten itibaren beni yine oraya gönderin bir günüm iki gün sayılsın demek hakkıma malik değildir. Bütün bunlar tamamen talimatname ile tanzim edilmiş ve kanuna dayandırılmış bulunmaktadır. Bu bakımdan aziz arkadaşlarımdan rica ediyorum; İzzet Akçal'ın tefsir dileğine, talebine eğer en uzak bir ihtimalle yer verilecek olursa, 31 Temmuz tarihini 1 Ağustos tarihine bağhyan o güne kadar suç işlemiş ne kadar kişi varsa bu kişiler, isterse muhakeme edilsin, hüküm giysin, isterse maznun ve kaçak olsun, günün birinde rapor alıp hâkimin huzuruna gelip hüküm giydiği zaman, yirmi sene, otuz sene sonra dahi, lâğvettiğimiz bir sistemi onun lehine tatbik edeceğiz, infaz edeceğiz. Yani yirmi, otuz sene sonra ceza evine sokabileceğimiz o adam için, lâğvettiğimiz 3 neü, 4 neü sistemi tatbik edeceğiz. Çünkü şu adam bir hüküm giymiş, onun bir günü iki gün, üç günü dört gün sayılacak. Binaenaleyh onun için lâğvettiğimiz bir sistemi ayakta tutmamız, mahfuz bulundurmamız lâzımgelcektir gibi bir telâkkiye kendimizi kaptırmış

öleceğiz. Bu ise nizamı, intizamı, cemiyet ve ferdin menfaatini tamamen muhil bir tarzı hareket, bir sistem olur. Bunu Yüksek Heyetinizin caiz göreceğine asla ihtimal vermiyorum.

REİS — Bir sual vardır, Vekil Bey, müsaade buyurun.

Buyurun Pamukoğlu.

ARİF HİKMET PAMUKOĞLU (Giresun) — Efendim; 15. I. 1951 yılında, idari uzuvların tevkiif yetkisine müsaade etmiyeceğimizi göz önüne alarak, Meshut Suçlar Kanununu tadil ettik. Yani müddeiumumilerin tevkiif salâhiyetlerini, idari organ oldukları için, ellerinden aldık. Bu da yeryüzünde en son tatbik edilen hukuki esasa istinadediyor. Yani hürriyet tahdidi kanunla olur, bir, ikincisi, ancak mahkeme kararı ile olur. O zaman sayın Çiçekdağ Adalet Komisyonu Reisi idi, bu umumi esasları biliyordu. Nasıl oluyor da hem teşriî salâhiyetini tecavüz mahiyetinde, hem de kaza salâhiyetini tecavüz mahiyetinde böyle bir tamimi yapmış oluyor? (Sual değil bu sesleri).

ADALET VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEKDAĞ (Devamla) — Müsaade buyurursanız arz edeyim.

Arkadaşımız beni dinlememiş bulunuyorlar. Ben bilhassa komisyon sözcüsünün, sizin tasvibinize iktiran eden sözünden ve sizin iradenizden ilham alarak tatbik yoluna girmiş bulunduğumuzu arz ettim. Binaenaleyh teşriî organın, teşriî kudretin salâhiyetini tecavüz asla haddimiz ve hakkımız değildir. Bilâkis bu çerçevede dâhilinde hareket etmek mecburiyetinde bulunduğumuzu arz etmiş bulunuyoruz.

HÂMİD ŞEVKET İNOE (Ankara) — Teşriî hayatımızda çok önemli ve çok hassas ve çok tartışmalı bir vaziyet ihdas eden ve numarası meşum olan 13 ncü madde nihayet bizi de şemetiyle karşı karşıya getirdi.

Şimdi soruyorum : Bu kanunun, kendi anladrıkları şekilde, tatbikından müteessir olan vatandaşların adedi kaç tanedir?

ŞEMİ ERGİN (Manisa) — Hissiyat ile olmaz.

ADALET VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEKDAĞ (Devamla) — Arkadaşlar, müsaade buyurun. Şimdi bu kanundan müteessir olan kaç vatandaş vardır diyorlar. 31 Temmuz tarihi de dâhil olduğu halde 1 Ağustosa kadar suç işlemiş binlerce vatandaş var. Bunlar 1500 le 2000

arasındadır. Bir kısmı yeni ceza evlerinde bir kısmı eski ceza evlerindedir. Bir kısmı tevkiif edilmiş, bir kısmı edilmemiştir. Bir kısmının muhakemesine başlanmamıştır, bir kısmının muhakemesi devam etmektedir.

Prensipileri daima ileri sürerken biz 13 ncü maddeyi ıslah edici, ahlâk verici, iyiye, doğruya götürücü bir sistem olarak kabul ediyoruz. Mahkûm imiş, maznun imiş, daha mahkemeye girmemiş kimselerin tefrikını yapamayız. Ancak kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren makable teşmil edecek olursak, biz ıslah edici sistemleri kabul ediyoruz, onun için, şu kadar mahkûm var, takibe mâruz şu kadar insan var, demeye, böyle bir tefrik yapmaya mevzuun katıyen tahammülü yoktur.

TEVFIK İLERİ (Samsun) — Efendim; 31 Temmuzda ve 1 Ağustosta suç işliyen iki insan olarak, tefsirin kabul edilmesi halinde, birisine on sene, ötekisine on beş, on altı sene gibi bir ceza verilmiş olacağını ifade buyurdunuz.

Şimdi, 31 Temmuzda ve 1 Ağustosta, kız kaçırma suçundan iki şahıs takibata mâruzdur. Bunların ikisi arasında bir fark görüyor musunuz?

ADALET VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEKDAĞ (Devamla) — Arkadaşımın bu suali iki noktaya müteveccih bulunmaktadır. Birisi, maddi ceza hukuku, birisi şekli ceza hukuku. 31 Temmuz tarihinde bir adam bir kız kaçırmıştır. Onun cezası Türk Ceza Kanununun muayyen maddesinde şudur : Üç senedir, beş senedir. Birisi de 1 Ağustos tarihinde bir suç işlemiştir. Onun cezası bu defa ağırlaştırılmıştır. Beş senedir, yedi senedir. Kanun vâzı ikinci madde ile şunu kastediyor : 1 Ağustos tarihinde suç işliyen, kız kaçıran hakkında, 1 Ağustos tarihinde meriyete girmiş olan yeni kanunun ceza hükmünü, maddi ceza hukukunun çerçevesi dâhilinde mütalâa edilmesi lâzımgelen maddi cezayı tatbik edeceksin, ama bu adam 31 Temmuz tarihinde bu suçu işlemişse, kanun memlekette henüz ses vermediğine, meriyete girmedikine göre, bu hükmü onun aleyhine tatbik edemezsin.

Şimdi maddi ceza hukuku yönünden mesele böyledir. Fakat benim burada söylediğim şudur : Bunda asla tereddüdümüz yoktur. Muh-

terem hocamızın dediği gibi, adilâne hukuk nizamıdır, bunun hilâfını düşünmeye imkânı hukuki yoktur. Ancak şu ciheti arkadaşımın dikkatine arz etmek isterim ki, şüphelerini izale etmek için. 1 Ağustos tarihinde birisi, 31 Temmuzda da birisi kız kaçırdı. İkisi de ayın köydendi. Muhakeme edildi ve neticede, ağır hapis olmak üzere, ikisine de beşer sene hapis cezası verildi, bunun böyle olduğunu bir an için tasavvur buyurun, ikisi de Ağır Ceza Mahkemesinde beş sene ağır hapis hükmünü giydiler. Bunların her ikisini de ceza evine it-hal ediyoruz.

Şimdi yine 13 ncü maddenin hükmü ıslah, infazın maksat ve gayesi de ıslah olduğuna göre, yeni kabul ettiğimiz 13 ncü madde ile bu vatandaşın beş seneyi olduğu gibi tamamen çekmesi icabedecektir. Meselâ 1 Ağustos'ta suç işliyen bu cezayı tamamen çekecek, fakat 31 Temmuz'da suç işliyenin hakkında eski kanun tatbik edildiği takdirde 3,5 sene ceza görecektir, yani 3 ncü, 4 ncü devrelerden istifade edeceklerdir. Biz şunu demek istiyoruz; kanun vâzının kabul ettiği yeni sistem, en mükemmel sistem olarak kabul edildiğine göre ve bunu 3 ncü, 4 ncü devreler sistemine tâbi tutmak da vekâletin salâhiyeti dâhilinde bulunduğu, mahkûmların hepsini yeni ceza evlerine yerleşmek imkânının olmadığına ve ancak bunların bir kısmının yeni ceza evlerine koyup cezalarını çektirmek mümkün olabildiğine göre, elbette eski sistemi artık terkedip yeni sistemi onun yerine ikame eylemek lâzım gelecektir. Bizim üzerinde durduğumuz tamamen bundan ibarettir. Yoksa biz ağır ceza hükmünü, ağır hapis hükmünü makabline teşmil etmiyoruz. Ağır hapis hükmü makabline teşmil edilmez. Mahkûmun lehinde bulunan kanun hükmü infaz olunur. Bizim, makabline teşmil ettiğimiz, daha ağır olan ağır hapis cezası değil, bu cezanın ne suretle çektirileceği ne suretle infaz ettirileceğine dair olan idari bir sistem ve tatbikın kabulü keyfiyettir. Mesele bundan ibarettir.

111 ncü maddenin son fıkrasını okuyayım : « Sorular, sözler bittikten sonra sıra ile olur. » Biz de sual sormak istiyen arkadaşları tesbit etmiş bulunuyoruz. Sözler bittikten sonra kendilerine sıra gelecektir. Şimdi görüşmeye devam ediyoruz.

Usul hakkında Hidayet Aydın.

HİDAYET AYDINER (Konya) — Muhterem arkadaşlar, Yüksek Meclisin zabıtları hakikatin ayinesidir. Yüksek Meclisin ulviyeti bunu icabettirir. Muhterem arkadaşım İzzet Akçal tarafından hakikatin hilâfında bir şey zapta geçirilmiştir. Buyurdular ki «Adalet Komisyonu bu hususta bir karar vermemiştir. Komisyon sözcüsü alefvev kürsüye çıkarak bunu söylemiştir. Bu söz, tamamen hilâfı hakikattir, tashihi lâzımdır.

REİS — Hidayet Bey, sözleriniz usul hakkında değil, zaptı sabık hakkındadır. Söz sıranız gelince konuşursunuz.

İZZET AKÇAL (Rize) — Komisyon kararı değildir.

HİDAYET AYDINER (Devamla) — Biz komisyon olarak karar verdik, Aksi hilâfı hakikattir (Gürültüler).

REİS — Buyurun, Cevdet Soydan..

CEVDET SOYDAN (Ankara) — Muhterem arkadaşlarım, geçen birleşimdeki müzakereleri tamamen hatırladığınızı zannederim. Bu müzakereler esnasında Muhterem Sözü Şemi Ergin arkadaşımız, kendilerine bu raporu yazmak hususunda ilham membalarını teker teker burada sayarken, bâzı profesörlerin, bu gibi cezaların makable teşmil edilebileceği yolundaki mütalâalarından bahsetmişler ve bu arada ceza Kanununun İtalyanca aslında (tatbik) kelimesi mevcut olup bizde bunun yerine (infaz) kelimesinin kullanıldığını beyanla hükümlerin makable teşmil olduğunu iddia ettiler. Kendilerini, buradan çıktıktan sonra koridorda yakaladım, siz bu mütalâaları söyledikten sonra meseleyi bir defa da şöyle realite olarak konuşalım dedim.

Şimdi, 6123 sayılı Ceza Kanunu meriyete girdikten sonra, kendisinden evvelki kanunla bu kanunun 13 ncü maddesi arasında böyle bir tatbikat farkı mevzu bahis edildiği zaman işin mahkemeler yönünden mi, Adalet Bakanlığı yönünden mi, tatbik edilmesi lâzımgeldiği hakkındaki mütalâan nedir, Adalet Bakanlığının bu işe müdahalesi caiz midir? dedim Cevap olarak bu işte hata vardır, kabul ederim, demişlerdi.

KOMİSYON SÖZCÜSÜ ŞEMİ ERGİN (Manisa) — Aslâ, aslâ... Böyle şeyleri söylemek çok ayıp.

CEVDET SOYDAN (Devamla) — Ayrı ben de bilirim, kendisi de bilir. Hattâ kendilerinden yaşlı olmam itibarıyla daha iyi takdir ederim. Bu meseleyi böylece konuştuk.

REİS — Aranızdaki geçen münakaşayı burada zikretmeye lüzum yok, Cevdet Bey, noktâ nazarınızı beyan buyurun.

CEVDET SOYDAN (Devamla) — Şimdi arkadaşlar, Profesör Tahir Taner'in, mütalâalarını okudukları zaman hakikaten bâzı sözlerin cereyan ettiğini gördük. Buna karşılık İzzet Akçal arkadaşımızın aynı profesörden naklen bu tatbikatın yanlış olduğuna dair bir iki satırlık mütalâalarını da dinledik.

Profesörlerden bu kabîl mütalâalarının Büyük Millet Meclisinin zamanını işgal etmesinin lüzumsuz olduğuna kaniim. Profesörlerin mütalâalarının neler için kaynak olacağı malûmudur, bunları ancak tatbikatçıları irşat bakımından esaslı ve önemli buluruz. Yeni bir hukuk sistemi vaz'edilirken profesörlerin mütalâalarından da istifade edilebilir. Bu mütalâalar mutlaka kanun halinde tedvin edilecektir, tatbik edilecektir diye bir şey kabul edilemez.

Şimdi arkadaşlarımız diyorlar ki; bir cezanın çektirilmesine dair infaz veya tenfiz veya cezanın çektirilmesi gibi bir istilâhın müradiflerini her hangi bir kelimesinin kanun metninde kullanılmış olmasından mâna çıkarıyorlar, bu kelimeler her hangi bir kanun maddesine serbest olarak girebilir, Bunun birisinin Ceza Kanununun 2 nci maddesinde mevcut olduğu halde, bu, kanunda tatbikat kelimesi kullanılmış olmamasından dolayı, yeni çıkan hüküm usul bakımından makable teşmil edilir diye bir kaide vaz'etmenin inkâmı yoktur. Adalet Vekili infaz ve tenfiz dediler, tatbikat demediler. İtalyan Ceza Kanunu tenfizden bahsediyor dediler. İnfaz ve tenfiz bahsinde uzun boylu izahatta bulundular. Zabıtları karıştırıp tetkik ettim. Şu beyanda bulduklarımı gördüm. İkinci maddedeki tenfizin ağırlığından çıkan neticelerin tarifini yapıyor. Bu ikinci maddedeki tenfiz, bir mahkûmun hükmünün infazına mütedairdir, diyor. Yani, mahkûmiyete mütedairdir. Bu böyle olduktan sonra, tenfiz ve infaz ve tatbikat hukuki görüşte bir aykırılık vücuda getirecektir. Ben kendilerinin bugünkü izahatları sırasında, infaz ve tenfiz hususundaki anlayışlarına göre, hakikaten bu 13 ncü madde-

nin iki kanun üzerindeki tatbikatında husulâ gelen ayrılığın bu suretle bir hâdise halne gelmesine, bu şekilde bir aykırılığa sebep olacağına kani olamadım, kendileri arifetsinler.

Arkadaşlar, usulün makable teşmiline inkân olamayacağına kani bulunuyorum ve buna inkân nası olabileceğini hiçbir vakit idrak edemiyorum. Çünkü, usul, zaten kelimenin mânasından da belli olduğu üzere, bir asla tâbidir. Asıl nasıl tatbik edilmesi lâzımgelıyor, yine bunu asıldan çıkarmak lâzımdır. Asıl makabline teşmil edilmedikten sonra, yani asıl yapılmadıktan sonra usul nasıl yapabilir? Meselâ dün suç olmıyan bir meseleden dolayı bugün suç oldu diye bir adamın evi aranabilir mi, tevkif muzekkeresi kesilebilir mi? Buna inanmadığım için arkadaşımızın bu mütalâasıyla de hem fikir değilim.

Arkadaşlar, geçen birleşimde de çok uzun mütalâalarda bulunan arkadaşımız asıl meselemin ruhuna temas etmemişlerdir.

Şimdi müsaade ederseniz bunu bendeniz kendi anladığım şekilde deşeceğim. Adalet Vekâleti bugün adli organlar arasında nâzım vaziresini görmektedir. Fakat hiçbir vakit Adalet Vekâleti bizim kanunlarımız karşısında, diğer memleketler bir tarafa, sembolik olmaktan ileri gidemez. Adalet Vekâleti kanunlarımızın tatbiki hakkında şu veya bu yolda hareket edin diye ne müddeiumumilere ve ne de mahkemelere asla direktif mahiyetinde emir veremez. Bizim Usul Kanunumuza göre Adalet Vekâleti Cumhuriyet müddeiumumilerine iki türlü emir verebilir. Birincisi; Cumhuriyet Başmüddeiumumisine vereceği emirdir. Her türlü kanun yolu kapanan haddizatında yanlış bir hüküm itibarıyla, o hükmü düzeltmek için, yazılı emir vermek suretiyle temyize arzını emredebilir.

Burada, eğer bir yanlışlığım varsa burada uzun müddet hâkimlik veya avukatlık yapmış güzide arkadaşlarım, düzeltsinler.

İkinci olarak da; C. Müddeiumumileri bir dâvayı açmak hakkı, ki bu da deliller bulunmadığı hususuna munhasır olmak şartıyla, o dâva ademitakiple neticelendirildiği ahvalde olmak üzere, verebileceği emirdir. Bu emri C. Müddeiumumilerine verir, katıyen mahkemelere karşı değildir. Bir defa da mahkeme kararını istihsal et demekten ibarettir. Bundan gayri şu maddeyi şöyle, bu maddeyi böyle tatbik edin

diye emir vermeye Adalet Bakanının bir hakkı ve salâhiyeti yoktur. Durum böyle olduğu halde Adalet Bakanı nasıl olur da bir tamimle memlekette yürüyen bir içtihadı durdurmayı emredebilir? İşte anlıyamadığım taraf budur.

Arkadaşlar, 6123 sayılı Kanununun 13 ncu maddesi ile Ceza Kanununun mülga 13 ncu maddesi arasında tatbikatta bir ihtilâf tahaddüs ettiği muhakkaktır, halli için büyük bir mesai sarf etmekteyiz. Bu içtihadın halli için Adalet Vekâleti hiçbir zaman emir vermek yetkisini haiz değildir. İhtilâfı gören müddeiumumi o ihtilâfı halletmek için ancak hükmü veren hâkime müracaat etmekle mükelleftir;

Arkadaşlar, bu cihet şayanı dikkattir. Bir hükmün infazı, Adalet Vekâletine bırakılmış bir salâhiyet değildir. Adalet Vekâleti ancak ceza evlerinin, ıslah müesseselerinin idaresi ile meşguldür; bunun haricinde hiçbir salâhiyeti yoktur. Okudukları talimatname de ıslah müesseselerine insanların ne şekilde nakledilebileceklerini tâyin etmesi bakımından şayanı dikkattir, hiçbir vakit, infazı bizzat ben elime aldım, hükmü ben elime alarak infaz edeceğim mânasını taşımaz. Bir ceza mahkûmiyeti o hükmü veren mahkeme tarafından infaz edilir hatıta o kadar, o hükmü veren mahkeme tarafından infaz edilir ki, bizim kanunlarımız muvacehesinde, ta Şarkın bir köşesinde, Çemişgezek Asliye Ceza Mahkemesinden çıkan bir hükmü, Ankara Müddeiumumisi infaz ederken bir tereddüdü mucip nokta görürse, Ankara'da aynı derecedeki asliye ceza mahkemesine müracaat edemez; yine Çemişgezek Asliye Ceza Mahkemesine evrakı gönderecek ve diyecek ki : Ben bu hükmü infaz ederken şu noktada tereddüt ediyorum, bunu tavzih edin.

Demek ki, doğrudan doğruya bu salâhiyet hükmü veren mahkemeye aittir.

Mahkemenin yanlış karar vermiş olması halinde yine içtihat yolundan iş tashih edilir. Adliye Vekâletinin bir itirazı varsa Temyiz yoluyla tashihini isteyebilir. Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununun 402 nci maddesi bir kazai tefsir yoludur. Adalet Vekâleti yaptığı tamim yolu, doğrudan doğruya bu tefsiri kazai yolunu tamamıyla kapatmış, gerek mahkemenin, gerekse müddeiumuminin bu yoldaki yetkilerine set çekmiştir.

Arkadaşlar; bu vaziyet memleketimizde adli

buhhranın vücuduna sebebiyet verebilir. Bugün burada iki birleşimden beri konuşulan bu mesele ile bütün efkârı umumiye alâkadar olmaktadır. Bu işin B. M. Meclisine intikali dolayısıyla bir kısım kimseler memnun olmakla beraber bir kısım kimseler üzüntü içindedir. Haklarındaki adli kararların doğrudan doğruya hakkı kazayı haiz hâkimler tarafından verileceği düşüncesine malik olan insanlar, adalet göreceklere inanıcı içindedirler. Fakat ben zannediyorum ki hiçbir Adliye Vekili aksi bir yola gitmeyecektir. Bu yolu kapatmak da bizim Adalet Vekilimize Adalet Vekili, Adliye erkânı da müzaheret göstermişlerdir. Bu Adalet Bakanlığı için büyük bir hata olmuştur. Hâkimliklerden gelmiş mahkemelerde yetişmiş, bizzat kazai tatbikat görmüş güzide bir heyetin, böyle bir hataya düşmelerini burada takdirle yadedemediğinden dolayı bu arkadaşların beni mâzur göreceklere ümit ederim. Bunların içinde arkadaşlık yaptığım güzide zevat var. Kendileri hataya düşmüşlerdir. Çünkü bir mahkeme yolunu kapatmak bir Adalet Bakanlığı ya Adalet Bakanı için mevzuubahis olmayacağı gibi, hiçbir kimse için de varit değildir. Hakkına râzı olmayan vatandaş mahkemeye gidecek, mahkeme kararı karşısında oturacaktır. Mahkûmun müracaat hakkı varken bu yolun kapanmış olmasıyla büyük bir teşevvüşün vücuduna sebebiyet verilmiştir. Geçen celsedeki konuşularım da çok Muhterem Üstadımız Fuad Hulûsi Bey....

KEMAL YÖRÜKOĞLU (Gümüşane) — Vatandaşın müracaat hakkı kapanmış değildir.

CEVDET SOYDAN (Devamla) — Vatandaşın hakkının kapalı olduğunu iddia etmiyorum.

KEMAL YÖRÜKOĞLU (Devamla) — Vatandaşın müracaat hakkı kapanmış değildir, zapta geçsin diye arz ediyorum.

CEVDET SOYDAN (Devamla) — Müsaade buyurun, zatîâliniz de kalkar cevap verirsiniz.

REİS — Karşılıklı konuşmayın efendim.

CEVDET SOYDAN (Devamla) — Ben anladığımı söylüyorum.

Fuad Hulûsi Bey üstadımızın, Ceza Kanununun ikinci maddesinin tefsiri hakkındaki beyanları çok güzeldir. Fakat kendilerinin bu hususta ufak bir yanlışlık yaptıklarına işaret etmek isterim. Ceza Kanununun ikinci maddesinde vuzuhsuzluk yoktur, asıl vuzuh bu mad-

de karşısında başka bir maddenin vuzuha getirilmesidir. Yani, 6123 sayılı Kanunun neşir mevkiine girdiği tarihten evvelki zamanlarda mahkûm olmuş veya suç işlemiş olan kimseler haklarında o tarihte mer'î Ceza Kanununun 13 ncu maddesinin kabul edilip edilmeyeceği hususudur, ki İzzet Akçal arkadaşımızın temas ettikleri nokta budur. Kendileri bu noktayı kabul ettikleri takdirde zannederim ki mütalâalarından belki vazgeçebilirler. Ben bu noktada kendilerine iştirak etmiyorum. Aflarını rica ederim. Yalnız iki kanun arasındaki teşettütü izale için bunun bugün tefsirine ihtiyaç vardır. Bendeniz bu hususları tebarüz ettirmek için söz almıştım. Takdir Heyeti Aliyenizindir.

REİS — Beş arkadaş konuştu. Daha söz almış 23 arkadaş var. Vaktin gecikmiş olmasına binaen....

CEVDET SOYDAN (Ankara) — Vakit var, biz çalışırız. (Neticelendirelim, kifayet takrirleri var sesleri)

CEVDET SOYDAN (Ankara) — Usul hakkında söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

CEVDET SOYDAN (Devamla) — Muhterem arkadaşlar; Meclis Riyaseti kifayet hakkında takrirlere mukabil vaktin gecikmesinden dolayı Birleşimi tatil etmek istiyor. Biz vakit gecikmiş de olsa çalışırız. Okunsun efendim.

REİS — Okuyoruz efendim.

Yüksek Reisliğe

Müzakere kâfidir, reye vaz'ını arz ve rica ederim.

Afyon Mebusu
Ahmed Veziroğlu

Yüksek Reisliğe

Mesele tavazzuh etmiştir. Müzakerenin kifayetini arz ve teklif eyeriz. 5. II. 1954

Konya Mebusu Konya Mebusu
Saffet Gürol Fahri Ağaoğlu

KEMAL YÖRÜKOĞLU (Gümüşane) — Aleyhinde konuşmak istiyorum.

REİS — Buyurunuz.

KEMAL YÖRÜKOĞLU (Gümüşane) — Muhterem arkadaşlar, bendeniz naçiz kanaatime göre hâdisenin yalnız bir cephesi konuşulmuştur. Ve bu hâdise birkaç cepheden mütalâa edilebilir ve mütalâa edilmesi de bir zarurettir.

Bu itibarla bendeniz naçiz kanaatime göre henüz mesele tam vuzuhu ile tenevvür etmiş değildir. Bu itibarla hakikatın tam ve her türlü şek ve şüpheden âri olarak tenevvürü için kifayet kararının aleyhinde rey vermenizi istirham ediyorum.

REİS — Efendim, kifayet takrirlerini okuduk. Aleyhinde konuşan arkadaşı da dinlediniz. Müzakerenin kifayeti hakkındaki takrirleri kabul buyuranlar lütfen işaret versinler... Etmiyenler... Kifayet takriri kabul edilmiştir. Diğer takrirleri okuyacağız.

(Beş kişi ayağa kalkarak ekseriyet olmadığını söyledi).

REİS — Yoklama yapacağız efendim.

KEMAL TÜRKOĞLU (Mardin) — Hiçbir zaman rey sırasında buna müsaade etmiyordunuz, şimdi bu tîr taktik oluyor...

REİS — 5 arkadaş ayağa kalkıp ekseriyet yoktur deyince Riyaset yoklama yapmaya mecburdur.

MÜCTEBA İŞTİN (Balıkesir) — Rey sırasında olmaz Reis Bey...

REİS — İhtüzük gereğince bir müracaat olursa Riyaset onu ieraya mecburdur.

KEMAL TÜRKOĞLU (Mardin) — Zatı âliniz mütaaddit defalar rey sırasında bu yolda vâkı tekliflere itiraz ettiniz, kabul etmediniz. Şimdi nasıl oluyor?

İZZET AKÇAL (Rize) — Usul hakkında...

REİS — Buyurun...

İZZET AKÇAL (Rize) — Riyasetten bu vesile bir ricade bulunacağım.

Biraz evvel reye arz edilen kifayeti müzakere takriri, şimdi salona girmiş bulunan ve girmekte olan dört arkadaş hariç olmak üzere, bu heyet tarafından kabul edilmiş idi.

Yapılan yoklama sonunda ekseriyetin bulunmadığı tahakkuk ettiği takdirde, ekseriyet bulunmaması keyfiyetinin kifayeti müzakere kararına da teşmil edilmesini rica ederim.

REİS — Yoklama yapıyoruz efendim.

(Yoklama başladı).

REİS — Lütfen isimleri okunan arkadaşlar burada olduklarına işaret versinler.

(Yoklama, Diyarbakır'da sona erdi.)

REİS — Takrirleri okuyoruz efendim.

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebeplere binaen komis-

yon raporunun reddiyle işin, bir tefsir fıkrası hazırlanmak üzere komisyona havalesini arz ve teklif ederim.

Balıkesir
Müfit Erkuyumcu

22. I. 1954

Yüksek Başkanlığa

Türk Ceza Kanununun 2 ve 13 ncü maddeleri sarıhtir. Bu itibarla tefsiri mucip bir sebep yoktur.

(Tefsiri istenen ikinci maddenin son fıkrası sarıh olup mahkûmun aleyhinde olan 6123 sayılı Kanunla muaddel 13 ncü maddenin kanunun neshrinden önce suç işlemlere tatbiki yolundaki Adalet Bakanlığı icra ve infaz emri yerinde olmadığı esbabı mucibesıyla) tefsire mahal bulunmadığına karar verilmesini arz ve teklif ederim.

Afyon Mebusu
Kemal Özçoban

B. M. Başkanlığına

Yapılan müzakerelerle tesbit edilmiştir ki;

T. C. Kanununun (13) ncü maddesi hükmü, hiçbir tefsir ve tavziha ihtiyac göstermeyecek surette sarıhtir. Ceza prensiplerine taallük eden (2) nci madde hükmünde de tereddüdü mucip bir nokta yoktur. (13) ncü maddenin tadili sebebiyle cezanın, infazı sırasında, ceza miktarında ve bu cezanın hesabında hâsıl olacak tereddüt; teşriî bir tefsir mevzuu, bir kanun koyma meselesi sayılamaz. Bu neviden tereddütler, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun (402) nci maddesi hükmüne göre, kaza mercilerinde, kazai yollarla C. Müddeiumumisi ve dilerse, hükümlünün müracaatı ile halledilebilir. Bu sebeple tefsire mahal bulunmadığının ve tefsir talep ve raporunun reddedilmesinin oya arzını arz ve teklif ederiz.

Manisa İstanbul Kastamonu
M. Tümay F. H. Demirelli R. Taşkın
Samsun Gümüsane
F. Tüzel K. Yörükoğlu

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim veçhile Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesinin sarahati karşısında 6123 sayılı Kanunun 13 ncü maddesinin makable teşmil edileceği hakkındaki görüş, hukuk prensiplerine ve kanuna aykırıdır. Bu sebeple

mezkiir 13 ncü maddenin ikinci madde muvacehesinde makable teşmil edilemeyeceğinin karar altına alınması için önergemin oya vaz'ını arz ve teklif ederim.

Siird Mebusu
M. Daim Süalp

B. M. M. Başkanlığına

İşbu tefsir talebinin mahiyeti; yalnız asri ceza evlerinde bulunanlara da şâmil bulunmaktadır.

Halbuki bir hak iktisap olunmadıkça (Hakkı müktesep) haline gelemmez. Eski suçluların (Hakkı müktesep sahibi olabilmeleri ise ancak asri ceza evine alınmış olmaları ile mümkündür.

Şu halde yeni infaz sisteminin ancak kanundan evvel asri ceza evine girmiş olanlara şâmil olmaması lâzımgelir.

6123 sayılı Kanun meriyetinden evvel asri ceza evlerine girmiş olanların bu sebeple eski ahkâmdan faydalanmaları icabeder.

Bu neticeyi alabilmek ise bu tefsir talebi lehine veya aleyhinde bir karar vermekle mümkün değildir. Bunun için 6123 sayılı Kanuna : (Bu kanunun meriyetinden evvel asri ceza evine girmiş olanlar hakkında eski ahkâm tatbik olunur) şeklinde bir geçici madde ilâvesi lâzımdır.

İçtüzüğün 29 ncü maddesine ait 21 numaralı not gereğince yukardaki tesisin yapılabilmesi için tefsir talebi ile komisyon raporunun Adalet Komisyonuna havalesini arz ve teklif ederim.

Trabzon Mebusu
M. Goloğlu

Yüksek Reisliğe

Bir kanunun meriyetini gösteren maddesinde makable şâmil olacağı tasrih edilmedikçe, kanun makabline şâmil olamaz.

Bu itibarla hukuk esaslarına ve 6123 sayılı Kanunun sarahatine muhalif olan Adalet Komisyonu raporunun reddi ile tefsir talep ve fıkrasının kabulünü arz ve teklif ederim.

5. II. 1954

Konya Mebusu
Fahri Ağaoglu

REİS — Okuduğumuz takrirler içerisinde en aykırı teklif Goloğlu arkadaşımızın teklifidir. (Ret, ret sesleri).

Müsaade buyurun. Arkadaşımız, İçtüzükteki

bir noktaya istinat etmekte, bir komisyon gelen tefsir talebi hakkında tesis yapmak suretiyle Heyeti Umumiyyeye gelmesi, tarzındaki nottan faydalanmak suretiyle teklifini yapmaktadır, karar Yüksek Heyetinizindir.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Efendim, müsaade edin izah edelim.

REİS — Çok rica ederim, oylama sırasında söz verilemez, buna biraz evvel siz itiraz ettiniz.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Müsaade, buyurun benim önergemi siz izah ediyorsunuz, ben anlatayım. Çünkü benim söyleyeceklerim şimdiye kadar konuşulan şeyler değildir.

REİS — Buyurun, teklifinizi izah edin.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Efendim, iki kelime ile izah edeceğim. İfratla tefrit arasındayız. Komisyonun raporu muayyen bir tarihten evvelkilerin yeni sisteme dâhil olmasını âmirdir, asri ceza evlerinde bulunanlar.

Tefsir talebi, muayyen bir müddet evvelki asri ceza evlerinde olsa da olmasa da, bu hükme tâbi olmasını âmirdir. Tâbi olmasını âmirdir. Binaenaleyh her ikinsinden biri lehine vereceğimiz karar ile anormal bir vaziyet hâsıl olacaktır. Halbuki müktesep hak, iktisap edilmiş hak demektir. Şu halde vereceğiniz hak tektir. O da bu kanunun meriyeti sırasında eski haklardan istifade etmiş olanlardır. Halbuki tefsirin kabulü bunu temin etmez. 17 sene sonra mahkûm olacak hakkında da eski infaz sistemi tatbik olunur. Bir fıkra tesis etmek lâzımdır. O fıkrayı tesis ederken bunu bırakın demiyorum. İhtüzükte deniyor ki; bir komisyon kendisine gelen tefsir talebini icabında bir kanun maddesi haline koyabilir. Eğer bu kabul edilir de bir fıkra ile 6123 sayılı Kanunla muaddel 13 nü maddenin altına denirse ki, bu kanunun meriyetinden evvel asri ceza evine girmiş olanlar hakkında eski ahkâm tatbik olunur dersek, yeni bir tesis yapmış oluruz. Binaenaleyh mesele halledilmiş olur.

REİS — Efendim, istirham ederim, müsaade buyurunuz, kifayeti müzakere takrirleri kabul olunduktan sonra, teklifleri oylamaya arzedeceğim bir anda ve zamanda ne usul hakkında ve ne de esas hakkında söz vermek Riya-setçe mümkün olamayacağı, hususunu arkadaşlarımızın nazara almalarını rica ederim.

Goloğlu arkadaşımız teklif sahibi sıfatıyla

nizamnameye dayanarak takrirlerini kısaca izah için kendisine söz verdim. Fakat kendileri istical ettiler ve tekliflerini yazıları şeklinde izah ediyordum. Şimdi İç tüzüğün 21 nci notunu okuyorum :

«Komisyonlar kanun teklif edemezler, fakat kendilerine verilen meselâ bir tefsir talebini kanun şekline sokabilirler.»

Arkadaşımızın noktai nazarları budur. Teklifi kabul veya ademi kabul Heyeti Celilenin kararına bağlıdır.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Reis Bey en aykırı teklif bu değildir, en aykırı teklif raporun reddini isteyen tekliftir. Evvelâ en aykırı teklifi oya koyun.

REİS — Bunda musır değiliz. (Onu okuyun sesleri). Takrirleri tekliflere göre ayırıyoruz, zaten tefsir talebinin kabulü ademi kabulü şeklindedir takrirler.

(Konya Mebusu Abdürrahman Fahri Ağa-oğlu'nun takriri tekrar okundu).

REİS — Tefsir talebi bir temennidir. Şimdi elimizde bir komisyon raporu vardır. Sizin teklifiniz komisyon raporunun reddini istemekten ibarettir. Böyle mi?

ABDÜRRAHMAN FAHRİ AĞAOĞLU (Konya) — Evet.

REİS — Fahri Ağa-oğlu arkadaşımızın takriri, halen müzakereye esas olan Adalet Komisyonu raporunun reddini tazammun etmektedir.

Takriri kabul buyuranlar işaret buyursunlar. Kabul etmeyenler lütfen işaret versin. Takrir kabul edilmiştir. efendim. (Alkışlar).

Bu itibarla diğer önergelerle beraber komisyona isî tevdi ediyoruz.

İZZET AKCAL (Rize) — Niçin efendim?

CFVDET SOYDAN (Ankara) — Niçin?

REİS — Komisyonun raporu reddedildi. Teklif nazara alındı. Teklif sahibi yorum talebinde bulunuyordu. Teklife göre komisyonun bir tefsir fıkrası tanzim etmesi icabeder.

(Tefsir fıkrası var sesleri). İzzet Beyin tekliflerinde bu tefsir fıkrası yoktur. (Var, var sesleri). (Gürültüler).

Çok istirham ederim, arkadaşlar. Ya dikkatli okumamışsınız veyahut da bugüne kadar ki tatbikat aleyhine karar tefhimine bizi mecbur etmek istiyorsunuz.

Müsaade buyurun efendim. Okutuyorum :

Rize Mebusu İzzet Akçal ve 27 arkadaşının

tefsir mabetni diye teklif ettikleri şöyledir :

« Türk Ceza Kanununun ikinci maddesinin son fıkrasında, bir cürüm ve kabahatin işlendiği zamanın kanunu ile sonradan neşrolunan kanun hükümleri birbirinden farklı ise failin lehinde olan kanun tatbik ve infaz olunur yolunda mevzudaki hüküm muvacehesinde 6123 sayılı kanunla değişen Türk Ceza Kanununun infaza mütaallik 13 ve mütaakıp maddeleriyle meşrutan tahliyeye ait hükümleri suçlunun aleyhine olarak ağırlaştırılmış bulunduğundan 6123 sayılı kanunun yürürlüğe giren 1.8.1953 tarihinden sonra suç işlemiş olanlar hakkında tatbik edilmesi icabeder».

REİS — Şimdi, Adalet Komisyonunun tefsire mahal yoktur, şeklindeki raporu Heyeti Celileniz tarafından reddedildikten sonra...

NAŞİT FIRAT (Ordu) — Adliye Vekilinin istifa etmesi lâzımdır.

REİS — Rica ederim. Bunu, bir yorum fıkrası haline getirmek hususunu komisyonun

tezekkür etmesi icabeder mi etmez mi, şimdiye kadar tatbikat böyle midir, değil midir? Heyeti Umumiyenize arz ediyorum. Raporun reddi sebebiyle komisyonun teklifi yorum fıkrası haline getirilmesi icabeder. Diğer önergelerle birlikte İzzet Akçal ve arkadaşlarının telifini komisyona tevdi ediyor. (Gürültüler olmaz sesleri)

Sekiz Şubat... (Gürültüler) çokistirham ederim.

FAHRİ AĞAOĞLU (Konya) — Takrir sahibi olarak söz istiyorum.

REİS — Takririniz kabul edildi. Başka teklifiniz kalmadı. Size söz vermiyorum. (Usul hakkında söz istiyoruz sesleri)

Meclisi Âlinin kararına ittibaen yorum fıkrası tanzim edilmek üzere teklifi komisyona tevdi etmiş bulunuyorum.

Sekiz Şubat Pazartesi saat 15 te toplanmak üzere oturuma son veriyorum.

Kapanış saati : 19,05

